

ПРОЄКТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України

№ _____

**ПРИМІРНА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
за СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ПЕДІАТРІЯ**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 22 «Охорона здоров'я»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ НА
ДОДИПЛОМНОМУ РІВНІ ОСВІТИ – Медицина, Лікувальна справа, Педіатрія

Розроблено групою експертів МОЗ з деяких питань проходження інтернатури за спеціальністю «Педіатрія», склад якої затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 1.11. 2021 № 2390 (додається)

Рецензовано групою експертів МОЗ України за напрямками «*вказує МОЗ*», склад якої затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.10.2020 № 2455

Примірну програму розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій.

Видання офіційне
Київ – 2021

Вступ

Підготовка в інтернатурі за спеціальністю «Педіатрія» здійснюється у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» №1556-VII (2014 р.), Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію (наказ МОЗ України від 22.06.2021 р. № 1254), Стратегії розвитку медичної освіти, схваленої розпорядженням Кабінетом Міністрів України від 27.02.2019 р. та пункту 310 Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік, затвердженого Кабінетів Міністрів України 18.12.2018 року №1106-р., наказів МОЗ України №1074 від 03.12.2010 р. «Про заходи МОЗ України щодо удосконалення підготовки лікарів» та № 1088 від 10.12.2010 р. «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів», та інших нормативних документів, що регламентують підготовку фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» на післядипломному етапі. Дворічна спеціалізація (інтернатура) є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників усіх факультетів закладів вищої освіти незалежно від підпорядкування та форми власності для присвоєння кваліфікації лікаря-спеціаліста зі спеціальності «педіатрія».

Мета програми – встановлення чітко визначених стандартів знань і навичок, необхідних для практики педіатрії у закладах першого та другого рівня надання медичної допомоги; покращення якості надання медичної допомоги дітям; гармонізація навчання з педіатрії з підготовкою фахівців у європейських країнах.

Примірна освітня (освітньо-професійна) програма підготовки в інтернатурі за спеціальністю «педіатрія» представляє собою систему освітніх компонентів, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік освітніх компонент (практично орієнтованих навчальних курсів), кількість кредитів ЄКТС/годин, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти майбутній лікар-педіатр під час навчання в інтернатурі. У програмі також визначені графік навчання; програмні результати навчання; форми атестації здобувачів спеціальності «лікар-педіатр».

Ця програма створена у відповідності до Стандарту вищої освіти та Стандарту освітньої діяльності в Україні, Європейських стандартів післядипломної підготовки медичних спеціалістів (UEMS) з педіатрії з адаптацією до чинного законодавства України.

Програмою передбачено, що викладання, навчання й оцінювання за навчальною буде здійснюватися в контексті практичної роботи лікаря в умовах, де відбуваються усі специфічні для даної дисципліни ситуації та практичні дії.

Дана примірна програма є основою для створення навчальних програм та планів закладами освіти, а також підґрунтям для розробки індивідуального плану навчання кожного лікаря-інтерна. Акредитація освітньої програми та/або освітньої діяльності вищого навчального закладу за цією програмою відбувається за встановленою процедурою на рівні ЗВО.

І. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Спеціальність 228 «Педіатрія» галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	
Складник системи освіти	Освіта дорослих, післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я, спеціалізація (первинна)
Кваліфікація	Професійна кваліфікація Лікар-спеціаліст
Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання	Диплом магістра (спеціаліста – для випусків до 2021 року) за спеціальностями Медицина, Лікувальна справа, Педіатрія
Форма проходження інтернатури	Очна
Мова (и)	Українська
Академічні права випускника інтернатури	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування.
Моніторинг та оцінювання	Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703 № 1254. Самооцінювання, проміжний контроль, проміжна та заключна державна атестація.
Рівень оволодіння	Для кожної компетенції, практичної навички визначенаються в кожному з діапазонів від «А» до «D»: A: Має знання, описує. B: Виконує, керує, демонструє під наглядом. C: Виконує, керує, демонструє самостійно. D: Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації.

Обсяг програми	2 академічних роки, 114 кредитів ЄКТС (3432 годин практичного та теоретичного навчання)
-----------------------	---

II. ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРАНУТРИ

Рік підготовки	МІСЯЦІ											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
I-й	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В
II-й	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	Б	Б	К	В

Б – практична частина підготовки на базі стажування;

К – освітня частина підготовки - навчання на кафедрі;

В – відпустка.

III. ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗKOBИX КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ІНТЕРНАТУРИ

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності (педіатрії) на основі опанування теоретичними знаннями, практичними навичками, засвоєння існуючих практичних рекомендацій та протоколів, проходження професійної практики.
Загальні компетентності	ЗК 01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.
	ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.
	ЗК 03. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.
	ЗК 04. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.
	ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками

	роботи з комп'ютерною технікою.
	ЗК 06. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.
	ЗК 07. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).
	ЗК 08. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.).
	ЗК 09. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.
	ЗК 10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
	ЗК 11. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
	ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
	ЗК 13. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами.
	ЗК 14. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності	ПК 01. Вміти організувати спостереження та надання медичної допомоги дітям різних вікових груп в умовах закладів охорони здоров'я педіатричного профілю.
	ПК 02. Вміння організувати та проводити спостереження за новонародженою здоровою дитиною, передчасно народженими та хворими немовлятами згідно сучасних рекомендацій.
	ПК 03. Вміння організувати та проводити спостереження за здоровою дитиною.
	ПК 04. Вміння надавати поради щодо здорового способу харчування дітей, сприяти профілактиці

	мальнутриції та ожиріння, здійснювати підтримку грудного вигодовування, надавати індивідуальні рекомендації щодо харчування пацієнтів із різними патологічними станами.
	ПК 05. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів дихання у дітей.
	ПК 06. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування алергічних захворювань у дітей.
	ПК 07. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб серцево-судинної системи у дітей та їх ускладнень.
	ПК 08. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування дифузних хвороб сполучної тканини та суглобів у дітей.
	ПК 09. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів кровотворення та їх ускладнень.
	ПК 10. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів травлення та їх ускладнень у дітей.
	ПК 11. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб нирок та їх ускладнень.
	ПК 12. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування інфекційних захворювань у дітей та їх ускладнень.
	ПК 13. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування туберкульозу у дітей.
	ПК 14. Вміння надавати допомогу при невідкладних станах у дітей та проводити інтенсивну терапію дітям у загальному тяжкому стані.
	ПК 15. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб ендокринної системи та обміну речовин, а також їх ускладнень.
	ПК 16. Вміння діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з первинними та вторинними імунodefіцитами.
	ПК 17. Вміння проводити імунопрофілактику інфекційних хвороб у дітей.
	ПК 18. Вміння розпізнати захворювання, що потребують хірургічного втручання.
	ПК 19. Вміння надавати медичну допомогу дітям при травмі та дітям з ортопедичної патологією.
	ПК 20. Вміти діагностувати та надавати допомогу

	дітям з генетичними захворюваннями.
	ПК 21. Вміти діагностувати та надавати допомогу дітям із захворюваннями нервової системи.
	ПК 22. Вміння діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з захворюваннями ЛОР-органів
	ПК 23. Вміти діагностувати та надавати паліативну допомогу дітям із онкологічними захворюваннями.
	ПК 24. Вміти надавати паліативну допомогу дітям із невиліковними захворюваннями.
	ПК 25. Вміти спілкуватися, досягати лікувального комплаєнсу, знати особливості розвитку та перебігу хронічних захворювань у дітей підліткового віку.
	ПК 26. Вміти проводити профілактику, діагностику та лікування захворювань та станів шкіри, волосся та нігтів
	ПК 27. Вміти діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з захворюваннями очей
	ПК 28. Вміти діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з психічними розладами. Організувати реабілітаційну підтримку дітям з психічними розладами
	ПК 29. Вміти оцінювати соціально важливі детермінанти, що впливають на стан здоров'я населення. Використовувати вплив лікаря на них.

IV. ЗМІСТ ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Розподіл змісту освітньо-професійної програми підготовки лікаря-спеціаліста за фахом «педіатрія»

Зміст освітньо-професійної програми	Академічних годин/кредитів ЄКТС
Загальний навчальний час підготовки (академічних годин/кредитів ЄКТС) для лікарів-інтернів за спеціальністю «педіатрія»	114 кредитів (3162 навчальні години)
Обов'язкові освітні курси	105 кредитів (1102 навчальні години)
Дисципліни за вибором (8 % загальної кількості)	9 кредитів

Зміст освітньо-професійної програми	Академічних годин/кредитів ЄКТС
кредитів ЄКТС)	(270 навчальних годин)

4.2. Перелік обов'язкових компонент освітньо-професійної програми

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Загальний обсяг обов'язкових компонент		105	
ОК 01	Організація амбулаторно-консультативної та стаціонарної допомоги дітям та підліткам	2	Залік
ОК 02	Неонатологія	6	Залік
ОК 03	Спостереження за здоровою дитиною	4	Залік
ОК 04	Харчування та вигодовування	2	Залік
ОК 05	Хвороби органів дихання	4	Залік
ОК 06	Алергічні хвороби	4	Залік
ОК 07	Дитяча кардіологія	4	Залік
ОК 08	Дитяча ревматологія	3	Залік
ОК 09	Дитяча гематологія	3	Залік
ОК 10	Хвороби органів травлення	4	Залік
ОК 11	Нефрологічні та урологічні захворювання. Дитяча гінекологія.	4	Залік
ОК 12	Дитячі інфекційні захворювання.	5	Залік
ОК 13	Фтизіатрія дитяча	2	Залік
ОК 14	Інтенсивна терапія та реанімація. Невідкладна медична допомога в педіатрії	8	Залік
ОК 15	Дитяча ендокринологія	4	Залік
ОК 16	Клінічна імунологія	4	Залік
ОК 17	Імунопрофілактика	4	Залік
ОК 18	Хірургія дитячого віку	2	Залік
ОК 19	Дитяча ортопедія та травматологія	2	Залік
ОК 20	Медична генетика та рідкісні хвороби	4	Залік
ОК 21	Дитяча неврологія	4	Залік
ОК 22	Захворювання ЛОР-органів	4	Залік
ОК 23	Основи дитячої онкології	2	Залік

ОК 24	Паліативна допомога дітям	4	Залік
ОК 25	Педіатрія підліткового віку	4	Залік
ОК 26	Дерматологія	2	Залік
ОК 27	Захворювання орбіти та очей	2	Залік
ОК 28	Психічні розлади та розлади поведінки	2	Залік
ОК 29	Громадське здоров'я	2	Залік

Примітки: * – логічна послідовність обов'язкових компонент вибудовується при створенні освітньо-професійної програми та індивідуального плану навчання в інтернатурі в ЗВО та на базі стажування. ** – при створенні НПП у ЗВО визначаються, яка частка певного освітньої компоненти викладається під час очного навчання, а яка передається для практичного відпрацювання на базі стажування.

4.3. Зміст обов'язкових компонент освітньо-професійної програми

ОК 01	Організація амбулаторно-консультативної та стаціонарної допомоги дітям та підліткам.	
Навчальна мета	Розуміти організаційну структуру закладів охорони здоров'я педіатричного профілю, їх управлінську та економічну діяльність, аналізувати показники роботи структурних підрозділів педіатричних центрів, проводити оцінювання ефективності сучасних медико-організаційних і соціально-економічних технологій при наданні медичних послуг пацієнтам із дитячими хворобами.	
	Знання	Уміння
	<ol style="list-style-type: none"> Система організації охорони здоров'я в Україні в умовах реформування. Особливості функціонування первинної та вторинної ланок медичної допомоги. Нормативно-правові документи що регламентують роботу лікаря: постанови, накази. Поняття про статут та колективний договір. Основні поняття та інструменти лікаря педіатра: Програма медичних гарантій, програма «Доступні ліки», пакети медичних послуг, ІСРС, МКФ, МКФ-ДП). Основи роботи в ЕСОЗ. Звітна документація лікаря 	<ol style="list-style-type: none"> Знайти дані про ЗОЗ у відкритому доступі (стан фінансування, кількість декларацій, пакети надання медичної допомоги). Знайти та визначити статус (чинний/ні) нормативних документів, що регламентують роботу лікаря. Здійснювати пошук, аналіз, синтез, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. Заповнювати звітну та облікову документацію (електрону та паперову). Розуміти можливі алгоритми взаємодії з фахівцями первинної, вторинної та третинної ланки медичної допомоги. Вміти організувати маршрут пацієнта

<p>первинної ланки та стаціонарів загальнопедіатричного профілю (паперова та електронна).</p> <p>6. Політика, цілі, задачі, принципи роботи, цільові групи центрів (клінік), дружніх до молоді (КДМ).</p> <p>7. Основні структурні підрозділи педіатричних стаціонарів, таблиці оснащення та штатний розпис</p> <p>8. Основні вимоги до функціонування приймальних відділень педіатричних стаціонарів, лікарень інтенсивного лікування.</p> <p>9. Покази та проти покази до госпіталізації дитини в соматичний стаціонар.</p> <p>10. Права та обов'язки пацієнта-дитини, що знаходиться на стаціонарному лікуванні, в тому числі у відділеннях (палатах) інтенсивної терапії.</p> <p>11. Вимоги до інфекційного контролю та протиепідемічного режиму дитячих стаціонарів. Поняття внутрішньолікарняної інфекції, методи її попередження. Вимоги до реєстрації та повідомлення випадків внутрішньолікарняної інфекції.</p>	<p>педіатричного стаціонару.</p> <p>7. Керувати роботою середнього медичного персоналу та координувати роботу служб лікарні щодо маршруту пацієнта</p> <p>8. Проводити нагляд за пацієнтами, що знаходяться на стаціонарному лікуванні.</p> <p>9. Працювати з медичною документацією</p> <p>10. Уміти усно та письмово спілкуватися державною мовою із колегами та пацієнтами, заповнювати медичну документацію.</p>
---	--

Практичні навички

<ol style="list-style-type: none"> 1. Робота у вільному доступі з дашбордом НСЗУ. (С) 2. Робота із нормативними документами, оцінка їх чинності. (С) 3. Укладання декларацій. (С) 4. Внесення даних про надані послуги до ЕСОЗ. (С) 5. Ведення первинної облікової документації в паперовому та електронному вигляді, згідно актуальних нормативних вимог. (С) 6. Налагодити комунікацію з колегами та суміжними службами, підлеглим медичним персоналом. (С) 7. Створення медичного висновку про тимчасову непрацездатність (МВТН). (С) 8. Виписування електронного рецепту за програмою «Доступні ліки». (С)
--

9. Володіння комп'ютерною технікою. (В)

10. Володіння усною та письмовою державною мовою. (С)

ОК 02	Неонатологія
Навчальна мета	Розуміти основні принципи формування здоров'я новонародженої дитини: внутрішньоутробний та перинатальний період, пологи, ведення здорового новонародженого, організація та підтримка грудного вигодовування, спостереження за здоровими новонародженими, передчасно народженими та хворими немовлятами згідно сучасних рекомендацій.
Знання	Уміння
<ol style="list-style-type: none">1. Знати фізіологію здорової новонародженої дитини.2. Знати стани матері та профілактичні стратегії під час вагітності, які мають вплив на стан здоров'я новонародженого.3. Знати про важливість раннього молозивного періоду та грудного вигодовування для здорового розвитку дитини.4. Знати основні профілактичні стратегії забезпечення здорового розвитку: неонатальні скринінги, вакцинація, запобігання порушень гемостазу, оцінка фізичного розвитку.5. Знати основи початкової оцінки та стабілізації стану і реанімаційної допомоги новонародженим6. Знати особливості фізіології та розвитку передчасно народжених дітей.7. Знати основні стани перинатального періоду, вроджені вади розвитку та захворювання новонароджених.	<ol style="list-style-type: none">1. Оцінити приготування пологової зали та обладнання до народження дитини.2. Провести огляд та оцінити стан новонародженої дитини.3. Вміти аналізувати дані анамнезу матері, перебігу вагітності, пологів та вплив на стан здоров'я дитини.4. Вміти організувати грудне вигодовування з перших годин життя, оцінити правильність прикладання дитини до грудей та ефективність грудного вигодовування.5. Вміти проконсультувати матір та надати доцільну інформацію щодо раціонального вигодовування дитини.6. Вміти стабілізувати стан новонародженої дитини та надати реанімаційну допомогу.7. Вміти провести клініко-лабораторне та інструментальне обстеження новонародженого.8. Вміти надати невідкладну допомогу новонародженому, провести дихальну підтримку, інфузійну терапію, ентеральне та парентеральне харчування та інше лікування згідно стану дитини та стандартам медичної допомоги.

	<p>9. Оцінити стан здоров'я та розвитку передчасно народженої дитини, забезпечити відповідний клінічний та медико-соціальний супровід.</p> <p>10. Уміння консультування батьків з питань догляду за дитиною вдома.</p>
--	--

Практичні навички

1. Огляд новонародженої дитини. (С)
2. Оцінка стану дитини. (С)
3. Прикладання до грудей матері. (С)
4. Забезпечення контакту «шкіра до шкіри». (С)
5. Оцінка гестаційного віку. (С)
6. Оцінка морфо-функціональної зрілості. (С)
7. Підтримка теплового ланцюжка. (С)
8. Догляд за пупковим залишком та пупковою ранкою дитини. (С)
9. Оцінка фізичного розвитку новонародженої дитини. (С)
10. Катетеризація пупкової вени. (С)
11. Санація верхніх дихальних шляхів. (С)
12. Закритий масаж серця. (С)
13. Інтубація трахеї. (В)
14. Проведення ШВЛ за допомогою мішка та маски та ендотрахеальної трубки. (В)
15. Стабілізація стану передчасно народжених дітей при народженні. (В)
16. Промивання шлунку. (С)
17. Проведення пульсоксиметрії. (С)
18. Проведення фототерапії. (С)
19. Вимірювання артеріального тиску новонародженій дитині. (С)
20. Люмбальна пункція. (А)
21. Венепункція. (В)
22. Невідкладна медична допомога при пневмотораксі. (С)
23. Оцінка дихальних розладів у новонароджених. (С)
24. Оцінка болю. (С)
25. Методика обробки рук. (С)

ОК 03	Спостереження за здоровою дитиною	
Навчальна мета	Забезпечення формування, зміцнення та збереження здоров'я дитини	
	Знання	Уміння
	1. Основи законодавства України	1. Проведення опитування та клінічного

<p>про охорону здоров'я.</p> <p>2. Анатомо-фізіологічні особливості дитячого віку.</p> <p>3. Нормальний загальний та психомоторний, когнітивний, соціальний та емоційний розвиток немовлят та маленьких дітей, сприйняття та розвиток мови.</p> <p>4. Поточні неонатальні та дитячі скринінгові тести, що використовуються під час відповідних візитів дітей до закладів охорони здоров'я.</p> <p>5. Інструменти скринінгової та діагностичної оцінки розвитку дитини.</p> <p>6. Показання до інструментальних методів візуалізації (УЗД, МРТ), метаболічного та генетичного тестування.</p> <p>7. План етапних вікових медичних оглядів дитини педіатром та іншими спеціалістами.</p> <p>8. Практичні аспекти та переваги грудного вигодовування, показання для змішаного та штучного вигодовування.</p> <p>9. Особливості харчування немовлят та дітей старшого віку, правила введення прикорму, тощо.</p> <p>10. Національний календар щеплень: обов'язкові та рекомендовані щеплення.</p> <p>11. Правові та етичні аспекти ведення підлітків.</p> <p>12. Нормальний біологічно-психо-соціальний розвиток дівчат і</p>	<p>обстеження дітей різних вікових груп.</p> <p>2. Вміти оцінити стан новонародженої дитини та рефлексів, гестаційний вік, морфо-функціональну зрілість новонародженої дитини.</p> <p>3. Вміти проводити скринінгові дослідження на етапах розвитку дитини.</p> <p>4. Вміти провести антропометричні вимірювання дітям різного віку.</p> <p>5. Вміти оцінювати фізичний, психічний та моторний розвиток дитини.</p> <p>6. Вміти оцінити показання для направлення дитини на додаткові методи обстеження та консультації спеціалістів.</p> <p>7. Вміти оцінити стан дитини перед проведенням щеплення та у післявакцинальному періоді.</p> <p>8. Оцінка харчування/вигодовування та консультування з приводу харчування та вигодовування.</p> <p>9. Вміти оцінювати особливості перебігу періодів дитячого віку.</p> <p>10. Консультування батьків з питань догляду за дитиною, раціонального харчування, розвитку дитини, профілактики нещасних випадків та травм.</p> <p>11. Визначення тактики подальшого медичного спостереження та обстеження дитини за результатами обов'язкового медичного профілактичного огляду.</p> <p>12. Вміти інтерпретувати лабораторні, біохімічні та інструментальні дослідження.</p> <p>13. Ефективне спілкування, розвиток професійних відносин з батьками та підлітками, включаючи оцінку</p>
---	---

хлопців у пубертаті. 13. Когнітивний розвиток підлітків. 14. Гендерна та статева ідентичність.	комплаєнсу. 14. Вміти ефективно спілкуватися з іншими медичними працівниками. 15. Пропагування здорового способу життя або модифікації способу життя.
--	---

Практичні навички

<ol style="list-style-type: none"> 1. Збір анамнезу. (С) 2. Проведення клінічного обстеження дітей різних вікових груп. (С) 3. Оцінка розвитку дитини. (С) 4. Складання індивідуального графіку щеплень. (С) 5. Відображення в історії/анамнезі досягнутих етапів розвитку. (С) 6. Оцінка стану харчування за допомогою антропометричних вимірювань та розрахунку індексу маси тіла (ІМТ). (С) 7. Оцінювання вигодовування та консультування з приводу харчування та вигодовування. (С) 8. Оцінка фізичного та статевого розвитку (шкала Таннера). (С) 9. Оцінка та надання рекомендацій щодо здорового способу життя, включаючи харчові звички, фізичні вправи та використання соціальних мережі. (С)

ОК 04	Харчування та вигодовування
Навчальна мета	Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу харчування пацієнтів, сприяти профілактиці мальнутриції та ожиріння, здійснювати підтримку грудного вигодовування.
Знання	Уміння
<ol style="list-style-type: none"> 1. Рекомендовані харчові потреби в різному віці. 2. Вплив хвороби на харчові потреби. Поширені причини мальнутриції, аліментарно залежні захворювання. Саплементация. Фортифікація 3. Вплив на здоров'я обмежувальних дієт, дієт внаслідок примхи, дієт, обумовлених звичаями або соціально-економічною ситуацією. 4. Показання, фізіологічні основи та ускладнення парентерального та 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Проводити дослідження нутритивного статусу дитини. 2.Проводити консультування батьків, дитина яких знаходиться на грудному вигодовуванні. 3.Контролювати правильність прикладання до грудей. 4.Оцінювати техніку грудного вигодовування і надавати допомогу за потреби. 5.Надавати практичні рекомендації щодо вибору та коректного використання замінників грудного молока в разі неможливості організації грудного вигодовування.

<p>ентерального харчування.</p> <p>5. Грудне вигодовування. Практичні аспекти та переваги грудного вигодовування.</p> <p>6. Штучне вигодовування. Показання, сучасні продукти. Кодекс маркетингу заміників грудного молока.</p> <p>7. Градація сумішей (фізіологічні, функціональне харчування, лікувальне харчування). Докорм.</p> <p>8. Правила введення прикорму.</p> <p>9. Специфічні стани: ожиріння, затримка розвитку, гіпотрофія, паратрофія.</p> <p>10. Порушення годування (порушення режиму годування; аерофагія; перегодовування; кардіоспазм; гастроєзофагальний рефлюкс).</p> <p>11. Нервова анорексія.</p> <p>12. Мальабсорбція, мальдігестія, маласімільація. Лікувальні дієти.</p>	<p>6. Призначати лікувальне харчування.</p> <p>7. Вміти розпізнавати та своєчасно лікувати нервову анорексію.</p> <p>8. Надавати індивідуальні рекомендації щодо корекції харчування.</p> <p>9. Оцінювання вигодовування та консультування з приводу харчування та вигодовування.</p> <p>10. Інтерпретація біохімічних та інших лабораторних показників харчового статусу.</p> <p>11. Оцінка та діагностика розладів харчування.</p> <p>12. Оцінка та надання рекомендацій щодо здорового способу життя, включаючи харчові звички, фізичні вправи та використання соціальних мереж.</p> <p>13. Проведення дієтологічної корекції дітей із гастроентерологічними захворюваннями.</p>
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Виміряти масу тіла, довжину тіла, зріст дитині різних вікових груп. (С) 2. Розрахувати ІМТ. (С) 3. Оцінити антропометричні показники за допомогою графіків та центильних таблиць. 4. Визначити товщину складки шкіри. (С) 5. Вимірювати об'єм талії. (С) 6. Проводити огляд шкіри на ознаки мальнутриції та алергійних проявів. (С) 7. Візуальна оцінка характеру випорожнень для фіксації ознак мальабсорбції. (С) 	

Курс 05	Хвороби органів дихання	
Навчальна мета	Діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з захворюваннями органів дихання	
Знання	Уміння	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання у дітей 2. Загальноклінічні методи обстеження верхніх і нижніх дихальних шляхів 3. Гострі респіраторні інфекції у дітей 4. Окремі захворювання верхніх дихальних шляхів (риносинусит, отит, тонзилофаригіт). 5. Осиплість голосу у дітей (ларингіт, спазмоїдний круп). 6. Вроджені вади розвитку верхнього відділу респіраторного тракту (ларингомаліяція, трахеостравохідні нориці, гемангіоми гортані). 7. Синдром візінгу (вірус-індукований візінг, мультитригерний візінг). 8. Особливості клінічної картини захворювань респіраторної системи у дітей першого року життя. 9. Пневмонії у дітей. Негоспітальна пневмонія. 10. Хронічні захворювання нижніх дихальних шляхів у дітей (первинна цилиарна дискінезія, інтерстиційні захворювання легень). 11. Муковісцидоз. 12. Раціональна антибіотикотерапія захворювань органів дихання. 13. Інструментальні методи обстеження респіраторної системи (рентгенографія, КТ, УЗД, бронхоскопія, спірографія, пікфлоуметрія, оксид азоту у видихуваному повітрі). 14. Принципи інгаляційної терапії. Фізіотерапія при захворюваннях органів дихання. 15. Загальні принципи кисневої 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виконувати загальне клінічне обстеження респіраторної системи. 2. Оцінити ступень важкості пацієнта з бронхообструктивним синдромом. 3. Оцінити ступінь важкості пацієнта з пневмонією. 4. Виявити ознаки можливої аспірації та стороннього тіла дихальних шляхів. 5. Оцінити результати спірометрії. 6. Оцінити результати пікфлоуметрії. 7. Оцінити результати вимірювання рівня оксиду азоту (FeNo). 8. Вміти активного очищувати дихальні шляхи дитині. 9. Призначати бронхолітики та інгаляційні стероїди. 10. Призначати антибактеріальні препарати дітям із бактеріальними інфекціями респіраторного тракту. 11. Надавати першу допомогу при бронхообструктивному синдромі. 12. Надавати невідкладну допомогу дітям з дихальною недостатністю.
--	---

терапії. 16. Знати особливості спостереження, реабілітації та надання медичної допомоги дітям з хронічними захворюваннями нижніх дихальних шляхів	
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Огляд пацієнта з метою оцінки респіраторної системи. (С) 2. Отоскопія. (С) 3. Фарингоскопія та передня риноскопія. (С) 4. Перкусія легень. (С) 5. Аускультация легень. (С) 6. Проведення спірометрії. (В) 7. Проведення пікфлоуметрії. (В) 8. Оцінка рівня оксиду азоту (FeNo). (В) 9. Виконання та оцінка пульсоксиметрії. (С) 10. Оцінка рентгенографії органів грудної клітки. (С) 11. Оцінка результатів КТ органів грудної клітки. (С) 12. Розрахунок дози та тривалості прийому антибіотиків. (С) 13. Приготування суспензії антибіотиків та пероральне введення дитині раннього віку. (С) 14. Внутрішньовенне струминне та крапельне введення рідини. (С) 15. Техніка використання інгаляційних доставкових пристроїв. (С) 16. Техніки активного очищення дихальних шляхів. (С) 	

ОК 06	Алергічні хвороби
Навчальна мета	Надавати допомогу дітям із алергічними захворюваннями
Знання	Уміння
<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні механізми розвитку імунних та неімунних реакцій гіперчутливості: <ul style="list-style-type: none"> • зміни нормальної імунної відповіді з віком; • особливості імунних реакцій при алергічних захворюваннях у 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відрізнити імунологічні та неімунологічні причини гіперчутливості. 2. Знати основні клінічні та лабораторні ознаки найчастіших алергічних захворювань в дитячому віці: атопічного дерматиту, алергічного риніту, бронхіальної астми, кропив'янки.

<p>дітей;</p> <ul style="list-style-type: none"> • вплив генетичних факторів, а також факторів навколишнього середовища на алергічне захворювання; • різні фенотипи алергічних захворювань. <p>2. Основні методи діагностики алергічних захворювань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні методи клінічної діагностики; • основні методи інструментальної діагностики алергічних захворювань; • основні методи лабораторної та шкірної діагностики. <p>3. Загальні методи терапії алергічних захворювань.</p> <p>4. Етіологію, патогенез, клініку, діагностику, лікування та профілактику:</p> <ul style="list-style-type: none"> • атопічного дерматиту; • бронхіальної астми; • алергічного риніту; • харчової алергії; • кропив'янки /ангіонабряку; • медикаментозної алергії; • анафілаксії. 	<p>3. Уміти проводити диференційну діагностику між інфекційними та алергічними екзантемами.</p> <p>4. Уміти розпізнавати перші ознаки медикаментозної алергії та анафілаксії.</p> <p>5. Виконувати повний лікарський огляд дитини з підозрою на алергічне захворювання.</p> <p>6. Оцінити результати загальноклінічних методів обстеження: загальний аналіз крові, біохімічний аналіз крові, СРБ.</p> <p>7. Оцінити та проаналізувати результати лабораторних скринінгових алерготестів.</p> <p>8. Призначати лікування при підозрі на бронхіальну астму в залежності від ступеня тяжкості проявів.</p> <p>9. Контролювати стан дитини з алергічними захворюванням.</p> <p>10. Надавати невідкладну допомогу при анафілаксії.</p> <p>11. Уміти ефективно спілкуватися з іншими медичними працівниками і батьками дитини.</p> <p>12. Консультувати батьків стосовно профілактики алергії.</p> <p>13. Консультувати батьків дитини першого року життя з питань годування та догляду за шкірою.</p> <p>14. Проводити профілактику алергії у дітей.</p>
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Збір анамнезу в пацієнтів з алергією. (С) 2. Розпізнавання клінічних симптомів та ознак алергії. (С) 3. Призначення дієти для дітей з харчовою алергією. (С) 4. Призначення інгаляцій короткодійних бета-агоністів та інгаляційних ГКС за допомогою небулайзера та інгаляторів різного типу. (С) 5. Демонстрація здійснення ін'єкції адреналіну. (С) 6. Лікування гострої кропив'янки або загострення хронічної кропив'янки. (С) 7. Лікування загострення бронхіальної астми. (С) 8. Лікування анафілаксії. (С) 	

OK 07	Дитяча кардіологія
Навчальна мета	Надання допомоги дітям із вродженою та набутою патологією серця та серцево-судинної системи
Знання	Уміння
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ранні клінічні ознаки (семіотика) захворювань серцево-судинної системи, методи діагностики захворювань серцево-судинної системи у дітей. 2. Критичні вроджені вади серця 3. Скринінг новонароджених для виявлення критичних вроджених вад серця 4. Вроджені вади серця із ціанозом 5. Вроджені вади серця без ціанозу (обструктивні вади серця, недостатність серцевих клапанів, вади із шунтуванням зліва-направо 6. Інфекційний ендокардит 7. Міокардит та перикардит 8. Кардіоміопатії (дилатаційна, гіпертрофічна, некомпактна, рестриктивна), значення генетичного обстеження та родинного анамнезу для стратифікації ризику раптової серцевої смерті. 9. Аритмії 10. Артеріальна гіпертензія 11. Легенева гіпертензія 12. Серцева недостатність 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти розпізнати ознаки серцевої патології та призначити необхідне додаткове обстеження. 2. Вміти розпізнати стани та захворювання серцево-судинної системи, при яких лікування має бути невідкладним. 3. Вміти оцінити немовля в критичному стані із ціанозом та/або респіраторним дистрес-синдромом та/або серцевою недостатністю, обрати тактику обстеження та невідкладної допомоги. 4. Вміти комунікувати із дитячим кардіологом: описати клінічний стан дитини із захворюванням серцево-судинної системи та прокоментувати дані додаткових методів обстеження. 5. Вміти відрізнити малі аномалії розвитку серця, які не потребують обмежень та лікування. 6. Знати причини та прояви інфекційного ендокардиту, вміти ініціювати необхідне дообстеження. 7. Вміти встановити групу пацієнтів, яким показані заходи з профілактики інфекційного ендокардиту та вміти проконсультувати батьків/пацієнта з приводу профілактики інфекційного ендокардиту. 8. Вміти оцінити ступінь серцевої недостатності. 9. Вміти розпізнавати найбільш розповсюджені аритмії на ЕКГ. 10. Вміти оцінити артеріальний тиск. 11. Вміти контролювати прийом пацієнтом медикаментозного лікування, яке призначене кардіологом.

	<p>12. Вміти контролювати режим харчування, фізичної активності, профілактичних щеплень у пацієнтів із різними захворюваннями серцево-судинної системи, згідно рекомендацій дитячого кардіолога.</p> <p>13. Вміти пояснити батькам пацієнта/пацієнту необхідність та суть лікування захворювань серцево-судинної системи у дітей.</p>
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Виконати та інтерпретувати пульсоксиметрію дитині, в тому числі і новонародженій. (С) 2. Виконати аускультацию серця. (С) 3. Виміряти артеріальний тиск на верхніх та нижніх кінцівках. (С) 4. Провести пальпацію пульсу на магістральних артеріях (сонній, радіальній, стегновій). (С) 5. Оцінити ступінь серцевої недостатності (підрахунок частоти дихання, підрахунок частоти серцевих скорочень, пальпація печінки, оцінка набряків). (С) 6. Зареєструвати електрокардіограму. (С) 	

ОК 08	Дитяча ревматологія	
Навчальна мета	Оволодіти методами діагностики та основними принципами надання допомоги дітям із ревматичними захворюваннями	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Імунопатогенез ревматичних захворювань. 2. Суглобовий синдром, його прояви та методи виявлення. 3. Міопатичний синдром, клінічні прояви та оцінка. 4. Ураження шкіри при ревматичних захворюваннях. 5. Офтальмологічні прояви ревматичних захворювань у дітей. 6. Вісцерити при ревматичних захворюваннях. 7. Запальні та незапальні 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зібрати скарги у пацієнта із підозрою на ревматичне захворювання. 2. Провести збір анамнезу у дитини із ревматичним захворюванням. 3. Провести об'єктивний огляд опорно-рухової системи. 4. Провести оцінку суглобового статусу. 5. Провести оцінку стану м'язів. 6. Інтерпретувати дані інструментальних обстежень м'язів та суглобів. 7. Визначити необхідний перелік та інтерпретувати дані лабораторного обстеження дитини із підозрою на ревматичне захворювання. 	

<p>захворювання сполучної тканини.</p> <p>8. Невідкладні стани в дитячій ревматології.</p> <p>9. Фізичний розвиток та якість життя дітей із ревматичними захворюваннями</p> <p>10. Методи діагностики ревматичних захворювань</p> <p>11. Основні підходи до лікування ревматичних захворювань у дітей</p>	<p>8. Систематизувати покази для скерування пацієнта до дитячого ревматолога.</p> <p>9. Призначити стартову терапію дитині із суглобовим синдромом.</p>
Практичні навички	
<p>1. Пальпація суглобів. (С)</p> <p>2. Оцінка активних та пасивних рухів у положенні лежачи та стоячи. (С)</p> <p>3. Вимірювання абсолютної та відносної довжини кінцівок. (С)</p> <p>4. Оцінка постави. (С)</p> <p>5. Модифікований тест Шобера. (С)</p> <p>6. Оцінка стану м'язів. (С)</p> <p>7. Оцінка типових точок при ентезопатіях. (С)</p> <p>8. Використання візуальних аналогових шкал. (С)</p> <p>9. Оцінка функціонального стану хворої дитини із використанням анкет. (С)</p> <p>10. Оцінка фізичного розвитку дитини. (С)</p> <p>11. Розрахунок площі тіла дитини. (С)</p>	

ОК 09	Гематологія дитячого віку	
Навчальна мета	Володіти основними діагностичними алгоритмами в гематології дитячого віку	
	Знання	Уміння
	<p>1. Основи гемопоєзу, лімфопоєзу. Органи кровотворення та лімфопоєзу.</p> <p>2. Абсолютні та відносні показники загального аналізу крові здорової дитини в різному віці та при патології органів кровотворення та імунного захисту</p> <p>3. Класифікація анемії та диференціально-діагностичний алгоритм анемії в дитячому та підлітковому віці</p> <p>4. Лікування залізодефіцитної анемії</p>	<p>1. Всебічна оцінка загального аналізу крові</p> <p>2. Диференціювати різні види анемії</p> <p>3. Призначення стартового лікування при залізодефіцитній анемії</p> <p>4. Пальпаторна оцінка стану периферичних лімфовузлів</p> <p>5. Диференційна діагностика геморагічних висипань</p> <p>6. Диференційна діагностика жовтяниць</p> <p>7. Формування календаря щеплень дитині, яка перенесла злоякісне</p>

<p>5. Нейтропенії дитячого віку, вроджені та набуті. Фебрильна нейтропенія.</p> <p>6. Тромбоцитопенії та тромбоцитопатії. Імунна тромбоцитопенічна пурпура.</p> <p>7. Патологія гемостазу. Гемофілія А. Принципи профілактичного лікування та терапії «за вимогою».</p> <p>8. Геморагічна хвороба новонароджених.</p> <p>9. Лімфаденопатії дитячого віку. Диференціальна діагностика інфекційних та неопластичних лімфаденопатій.</p> <p>10. Лімфоми у дітей. Клінічна картина.</p> <p>11. Основні підходи в трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин.</p> <p>12. Принципи ведення та спостереження педіатром дитини, яка перенесла злоякісне захворювання кровотворної або лімфоїдної систем. Вакцинація.</p>	<p>захворювання крові або лімфоїдних органів та/або трансплантацію гемопоетичних стовбурових клітин</p>
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Інтерпретація гемограми. (С) 2. Інтерпретація коагулограми. (С) 3. Розрахунок кольорового показника. (С) 4. Розрахунок абсолютної кількості нейтрофілів в загальному аналізі крові. (С) 5. Інтерпретація еритроцитарних індексів. (С) 6. Розрахунок дози VIII фактора для введення пацієнту із гемофілією при травмах голови. (С) 	

ОК 10	Хвороби органів травлення	
Навчальна мета	Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів травлення та їх ускладнень.	
Знання	Уміння	
<p>1. Семіотика захворювань органів травлення у дітей. Анатомія, фізіологія та патофізіологія шлунково-кишкового тракту.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збирати анамнез у дітей із ознаками захворювань шлунково-кишкового тракту. 2. Проводити об'єктивне обстеження 	

<p>2. Методи дослідження при захворюваннях шлунково-кишкового тракту та оцінка їх результатів</p> <p>3. Аномалії та вади розвитку шлунково-кишкового тракту (атрезія стравоходу; стеноз стравоходу; халазія кардії, ахалазія кардії; ковзна грижа СОД; короткий стравохід; пілоростеноз; діафрагмальна грижа; атрезія та стеноз ДПК; атрезії ЖВШ; кільцеподібна підшлункова залоза; артеріомезентеріальна компресія ДПК; незавершений поворот кишечника; атрезія та аномалії розвитку тонкого або товстого кишечника; аномалії та вади розвитку печінки; кишкова непрохідність).</p> <p>4. Захворювання слизової порожнини рота у дітей. Стоматит. Глосит. Хейліт.</p> <p>5. Функціональні гастроінтестинальні розлади у новонароджених та дітей раннього віку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • малюкові зригування • синдром румінації • синдром циклічного блювання • малюкові кольки • функціональна діарея • малюкова дішезія • функціональний закреп. <p>6. Функціональні гастроінтестинальні розлади у дітей та підлітків:</p> <ul style="list-style-type: none"> • функціональна нудота та блювання; • функціональні порушення, що супроводжуються абдомінальним 	<p>пацієнта із захворюваннями шлунково-кишкового тракту.</p> <p>3. Оцінити пацієнта на наявність симптомів тривоги («червоних прапорців»).</p> <p>4. Обрати необхідний в конкретному клінічному випадку перелік лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>5. Оцінити отримані результати біохімічних досліджень (печінкові проби, неспецифічні маркери запалення - фекальний кальпротектин, лактоферин)</p> <p>6. Оцінити результати копрологічного дослідження (якісне визначення гемоглобіну та трансферину людини в калі імунохроматографічним методом, наявність слизу, лейкоцитів та еритроцитів в калі)</p> <p>7. Оцінити результати інструментальних методів дослідження (УЗД, верхня та нижня ендоскопія)</p> <p>8. Проводити диференційну діагностику функціональних та органічних захворювань органів травлення.</p> <p>9. Призначати лікування хворим із поширеними захворюваннями органів травлення (ФГР, захворювання гастродуоденальної зони, гепатобіліарного тракту, кишечника).</p> <p>10. Визначити показання для направлення хворих на консультацію до лікаря-гастроентеролога.</p> <p>11. Вміти проводити оральну регідrataцію та внутрішньовенну інфузійну терапію при синдромі циклічної блювоти.</p> <p>12. Проводити диференційну діагностику терапевтичних, хірургічних та інфекційних причин виникнення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дисфагії; • нудоти і блювання; • діареї;
---	---

болем (функціональна диспепсія; синдром подразненого кишечника; абдомінальна мігрень; функціональний абдомінальний біль у дітей);

- функціональні порушення дефекації.

7. Захворювання стравоходу.

Езофагіт. Гастро-езофагеальний рефлюкс. ГЕРХ.

8. Захворювання шлунку та дванадцятипалої кишки.

Функціональна диспепсія. Гастрит та дуоденіт

9. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки.

Хелікобактер-асоційовані захворювання.

10. Мальасиміляція у дітей раннього віку: дисахаридазна недостатність; транзиторні захворювання, пов'язані з мальдигестією та мальабсорбцією; уроджені дефекти метаболізму.

11. Мальабсорбція у дітей та підлітків (глютен-залежні захворювання, целиакія, муковісцидоз).

12. Захворювання печінки у дітей (гепатози, неалкогольна жирова хвороба печінки, хронічний гепатит, цироз печінки).

13. Хвороби жовчного міхура, жовчовивідних шляхів, розлади сфінктера Одді.

14. Хвороби підшлункової залози.

15. Запальні захворювання кишечника (виразковий коліт, хвороба Крона).

16. Гельмінтози.

17. Показання для проведення діагностичних процедур та

- закрепу;
- мелени, гемоколіту;
- жовтяниці;
- синдрому абдомінального болю (гострого, хронічного).

13. Надати допомогу дітям із отруєннями засобами побутової хімії та медикаментами.

14. Надати допомогу або організувати допомогу дитині із сторонніми предметами ШКТ та гастроінтестинальними кровотечами.

15. Діагностувати «гострий живіт».

16. Надавати невідкладну допомогу.

інструментальних методів візуалізації (ендоскопія, гістологія, УЗД, МРТ), метаболічного та генетичного тестування	
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єктивне дослідження шлунково-кишкового тракту та печінки (огляд, пальпація, перкусія живота, крижаної області та промежини). (С) 2. Приготування розчинів та техніка оральної регідратації. (С) 3. Промивання шлунку. (С) 4. Внутрішньовенне струминне та крапельне введення розчинів. (С) 5. Постановка очисної клізми. (С) 	

ОК 11	Хвороби нирок та сечової системи у дітей	
Навчальна мета	Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб нирок та сечової системи у дітей та їх ускладнень.	
	Знання	Уміння
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Семіотика захворювань нирок та сечової системи. Анатомія, фізіологія та патофізіологія нирок та сечової системи у дітей. Вікові особливості. 2. Методи дослідження при захворюваннях нирок та сечової системи у дітей та оцінка їх результатів. 3. Аномалії та вади розвитку нирок та сечової системи у дітей (аномалії кількості, положення та будови нирок, аномалії сечових шляхів – гідронефроз, уретерогідронефроз, аномалії уретри у хлопчиків – гіпоспадія, епіспадія. Крипторхізм, водянка оболонки яєчка тощо) Спадкові захворювання, пов'язані з сечовою системою (полікістозна хвороба нирок, синдром Альпорта, спадкові 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти зібрати анамнез щодо дитини з підозрою на захворювання нирок та сечової системи. 2. Провести об'єктивне обстеження дитини з підозрою на патологію нирок та сечової системи. 3. Знати показання для проведення лабораторних та діагностичних процедур та інструментальних методів досліджень при підозрі на захворювання нирок та сечової системи. 4. Вміти трактувати результати лабораторних, та інструментальних досліджень та оцінювати візуалізаційні обстеження. 5. Вміти проводити диференційну діагностику різних видів патології нирок та сечової системи між собою та з іншими захворюваннями.. 6. Володіти принципами раціонального

нефрити).

4. Інфекції сечових шляхів у дітей – пієлонефрит, цистит. Первинні та вторинні інфекції сечових шляхів.
5. Функціональні розлади сечових шляхів у дітей:
6. Міхурово-сечоводний рефлюкс
7. Нейрогенні розлади сечовипускання.
8. Енурез.
9. Нетримання сечі.
10. Патологія зовнішніх статевих органів у хлопчиків – фімоз, сінехії препуції, парафімоз.
11. Патологія калитки та яєчок – водянка, орхіт ат орхіепідедиміт, перекрути яєчка та перекрути гідатіди. Пахова кила. Варікоцеле.
12. Класифікація гломерулонефритів у дітей, принципи застосування кортикостероїдної та цитостатичної терапії.
13. Нефротичний синдром у дітей.
14. Нефритичний синдром, післястрептококовий гломерулонефрит.
15. Ниркові прояви системних захворювань (геморагічний васкуліт, вовчаковий нефрит, тощо).
16. Гемолітико-уремічний синдром – причини, основні ознаки, невідкладна допомога.
17. Гостре порушення функції нирок.
18. Хронічна хвороба нирок та хронічна ниркова недостатність у

лікування інфекцій сечових шляхів у дітей різних вікових груп.

7. Вміти діагностувати гострі стани при захворюваннях нирок та знати принципи надання невідкладної допомоги при них.
8. Знати покази для госпіталізації дітей с захворюваннями нирок та сечової системи.
9. Знати покази для направлення дитини на консультацію до дитячого нефролога та уролога.
10. Знати особливості спостереження, реабілітації та надання медичної допомоги дітям що отримують програмну терапію при захворюваннях нирок.
11. Знати покази до проведення ренопротекторних заходів та особливості спостереження за дітьми, що їх отримують.
12. Знати особливості спостереження, реабілітації та надання медичної допомоги дітям що знаходяться на хронічному гемодіалізі або перитонеальному діалізі.
13. Знати особливості спостереження, реабілітації та надання медичної допомоги дітям після проведення трансплантації нирки.

<p>дітей. Принципи ренопроекції. 19. Основи замісної ниркової терапії. Дитина після трансплантації нирки – основні питання спостереження на амбулаторному етапі.</p>	
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розпізнавання основних ознак та симптомів захворювань нирок та сечової системи у дітей. (С) 2. Взяття зразків сечі для клінічного та мікробіологічного дослідження різними методами у дітей різних вікових груп. (С) 3. Оцінка об'єктивних складових при обстеженні дитини з підозрою на патологію нирок та сечової системи: обсяг добового діурезу, ритм та обсяг сечовипускань, гідробаланс, наявність набряків, асцити, вимірювання артеріального тиску у дітей різних вікових груп. (С) 4. Проведення дослідження сечі за допомогою тест-смужки. (С) 5. Раціональна антибіотикотерапія інфекцій сечових шляхів у дітей. (С) 6. Оцінка результатів УЗД нирок та сечових шляхів, мікційної цистографії та екскреторної урографії. (С) 7. Надання невідкладної допомоги при ГУС та гострому порушенні функції нирок. (В) 	

ОК 12	Інфекційні захворювання	
Навчальна мета	Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування інфекційних захворювань та їх ускладнень.	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні синдроми інфекційних захворювань у дітей (гарячка; сепсис та септичний шок; менінгіти; енцефаліти; висипка; блювання та діарея). 2. Основи лабораторної діагностики інфекційних захворювань у дітей 3. Інфекції плода та новонародженого. 4. Поширені інфекції раннього та старшого дитячого віку: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати основні клінічні ознаки синдромів найчастіших інфекційних захворювань в дитячому віці: нейроінфекцій, респіраторних інфекцій, кишкових інфекцій, інфекційних екзантем, сепсису. 2. Виконувати повний лікарський огляд дитини з підозрою на інфекційне захворювання. 3. Проводити лабораторну діагностику інфекційних захворювань у дітей (бактеріологічні, серологічні, 	

<ul style="list-style-type: none"> • вірусні інфекції (герпесвірусні інфекції; вірусні гепатити; гострі респіраторні вірусні інфекції; вірусні екзантеми; ентеровірусні інфекції та поліомієліт; сказ; ВІЛ-інфекція); • гострі кишкові інфекції; • бактеріальні інфекції (менігококова інфекція, дифтерія; стафілококова інфекція; стрептококова інфекція; скарлатина; кашлюк; пневмококова інфекція; кліщовий бореліоз; ботулізм; правець; мікоплазмозна інфекція; хламідійні інфекції); • грибкові інфекції. <p>5. Паразитарні інфекції (гельмінтози).</p> <p>6. Протозойні інфекції (лямбліоз; малярія; токсоплазмоз.</p> <p>7. Доречне та безпечне призначення протимікробної терапії. Основи протимікробної резистентності.</p> <p>8. Принципи інфекційного контролю.</p>	<p>молекулярні методи діагностики, швидкі тести).</p> <p>4. Розпізнавати перші ознаки сепсису та септичного шоку, надавати невідкладну допомогу при септичному шоку.</p> <p>5. Надавати допомогу при інших невідкладних станах, асоційованих з інфекційними захворюваннями.</p> <p>6. Оцінити результати загальноклінічних методів обстеження: загальний аналіз крові, біохімічний аналіз крові, СРБ та інші.</p> <p>7. Призначати адекватну антимікробну терапію інфекційного захворювання.</p> <p>8. Здійснювати заходи інфекційного контролю.</p> <p>9. Консультувати батьків, як здійснювати догляд за дитиною, яка потребує ізоляції.</p> <p>10. Консультувати батьків з питань дотримання гігієни.</p>
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Збір анамнезу при інфекційних захворюваннях у дітей. (С) 2. Оцінка стану дитини з ознаками інфекційного захворювання. (С) 3. Оцінка стану дитини з септичним шоком. (С) 4. Надання невідкладної допомоги дитині з септичним шоком. (С) 5. Проведення дегідратації при ексикозі, асоційованому з кишковими інфекціями. (С) 6. Надання невідкладної допомоги при набряку головного мозку. (С) 7. Внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньом'язові та внутрішньовенні ін'єкції. (С) 8. Люмбальна пункція. (В) 	

Навчальна мета	Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування туберкульозу у дітей.	
Знання	Уміння	
<p>1. Етіологія та патогенез захворювання на ТБ у дітей.</p> <p>2. Епідеміологічне розслідування випадку ТБ.</p> <p>3. Ускладнення після вакцинації БЦЖ (холодний абсцес; лімфаденіт).</p> <p>4. Стандарт систематичного скринінгу на ТБ серед визначених груп ризику.</p> <p>5. Клінічні прояви ТБ і ТБ/ВІЛ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • легеневі форми (вогнищевий, інфільтративний, дисемінований, міліарний); • позалегеневі форми (туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів, туберкульоз периферійних лімфатичних вузлів, менінгіт, менінгоенцефаліт, плеврит, емпієма, перикардит, туберкульоз черевної порожнини, туберкульоз хребта, суглобів, шкіри, нирок, очей); • латентна туберкульозна інфекція. <p>6. Стандарти діагностики ТБ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • скринінгове анкетування; • туберкулінодіагностика; • аналізи вивільнення інтерферону-гамма; • рентгенологічні методи; • лабораторна діагностика (мокротиння - мазок і культура на КСП, шлунковий аспірат, молекулярна діагностика, антигени сечі). <p>7. Стандарти лікування ТБ.</p>	<p>1. Відрізнити чутливі і форми ТБ із лікарською стійкістю.</p> <p>2. Уміти зібрати анамнез і визначити контактних осіб.</p> <p>3. Уміти визначити групи ризику на ТБ та ТБ/ВІЛ, проводити скринінг на ТБ.</p> <p>4. Уміти діагностувати холодний абсцес та лімфаденіт.</p> <p>5. Знати основні клінічні та лабораторно-інструментальні ознаки найчастіших форм ТБ в дитячому віці: ЛТБІ, легеневого, ТБ внутрішньогрудних лімфовузлів, менінгіту.</p> <p>6. Уміти проводити диференційну діагностику між ТБ, ТБ/ВІЛ та іншими інфекціями.</p> <p>7. Уміти оцінити результати туберкулінодіагностики та аналізів вивільнення інтерферону-гамма.</p> <p>8. Оцінити результати методів обстеження: загальний аналіз крові, біохімічний аналіз крові, аналіз крові на ВІЛ, CD4, вірусне навантаження, аналіз мокротиння, аналіз ліквору.</p> <p>9. Уміти проводити контрольоване лікування.</p> <p>10. Контролювати стан дитини, яка знаходиться на амбулаторному етапі лікування.</p> <p>11. Уміти діагностувати побічні ефекти протитуберкульозної терапії.</p> <p>12. Уміти усунути наслідки побічних дій протитуберкульозної терапії.</p> <p>13. Володіння навичками ефективного професійного медичного спілкування.</p> <p>14. Уміти сприяти прихильності пацієнта до лікування.</p>	

Практичні навички

1. Збір анамнезу у пацієнтів з ТБ. (С)
2. Розпізнавання клінічних симптомів та ознак ТБ. (С)
3. Проведення перкусії, аускультації. (С)
4. Визначення менінгеальних знаків. (С)
5. Призначення обстеження для дітей з підозрою на ТБ. (С)
6. Виконання збору зразків мокротиння. (С)
7. Оцінка проби Манту. (С)
8. Здійснення DOT та VOT. (С)
9. Лікування наслідків побічних реакцій протитуберкульозних та препаратів АРТ. (С)
10. Лікування алергічних реакцій та анафілаксії на протитуберкульозні та препарати АРТ. (С)
11. Надання невідкладної допомоги при ГУС та гострому порушенні функції нирок. (С)

ОК 14	Інтенсивна терапія та реанімація. Невідкладна медична допомога в педіатрії.	
Навчальна мета	Надання невідкладної допомоги дітям	
	Знання	Уміння
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні стандарти проведення серцево-легеневої реанімації у дітей. 2. Алгоритм дій при виникненні судом у дітей. Об'єм діагностичних досліджень. 3. Алгоритм дій при епістатусі. Гострі порушення свідомості у дітей: алгоритм дій. Об'єм діагностичних досліджень. Модифікована шкала ком Глазго у дітей. 4. Діагностика та алгоритм дій при тяжкій черепно-мозковій травмі у дітей. 5. Діагностика, причини та невідкладна терапія при дихальній недостатності у дітей. 6. Гострі порушення гемодинаміки: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виявляти дитину у невідкладному стані (шкала раннього розпізнавання невідкладного стану, педіатричний трикутник, оцінка стану свідомості AVPU). 2. Вміти провести оцінку пацієнта в стані загрози для життя за педіатричним трикутником та за шкалою раннього розпізнавання загроз. 3. Вміти оцінити пацієнта за схемою ABCDE. 4. Вміти оцінити стан свідомості за шкалою ком Глазго та за AVPU. 5. Визначення основних життєвих показників (частота серцевих скорочень, частота дихання, SpO₂, тощо). 6. Визначати серцеві ритми (загрозливі стани, зупинки кровообігу).

- види шоку та механізми розвитку шоку;
- причини розвитку шоку у дітей;
- діагностика шоку;
- невідкладна терапія.

7. Діагностика та інтенсивна терапія гострих порушень водно-електролітного обміну у дітей.

8. Інтенсивна терапія порушень системи гемостазу.

9. Алергічні реакції та анафілактичний шок. Клінічні прояви, діагностика, невідкладна допомога.

10. Фульмінантна печінкова недостатність.

11. Невідкладна допомога при менінгококцемії.

12. Діагностика та інтенсивна терапія відносної та абсолютної наднирникової недостатності як причини гострих циркуляторних порушень.

13. Діагностика гострого ураження нирок.

14. Гострі екзогенні отруєння у дітей. Алгоритм дій, інтенсивна терапія.

15. Діагностика та терапія нозокоміальної інфекції, інтерпретація антибіотикограми нозокоміальних інфектів.

16. Невідкладна допомога при опіках, обмороженнях, утопленнях.

17. Тактика першої лікарської допомоги на догоспітальному етапі при станах, що потребують невідкладної допомоги.

18. Педіатричний

7. Проводити менеджмент аритмій до та після зупинки кровообігу (ЕКГ, медикаментозна та немедикаментозна підтримка).

8. Вміти проводити непрямий масаж серця, штучну вентиляцію легень без спеціального обладнання та за допомогою маски та мішка Амбу; встановлювати повітровід та ларингеальну маску.

9. Вміти забезпечувати кисневу терапію.

10. Знати показання та вміти забезпечувати високопотоккову кисневу терапію з використанням назальних канюль.

11. Вміти провести розрахунок об'єму та складу інфузійної терапії при дегідратації у дітей.

12. Вміти за даними лабораторного дослідження діагностувати порушення електролітного складу крові та призначати відповідну невідкладну корекцію.

13. Вміти за даними клініки та лабораторних методів дослідження діагностувати дизелектролітемію та проводити їх корекцію.

14. Вміти діагностувати та надати невідкладну терапію при напруженому пневмотораксі у дітей.

15. Вміти діагностувати шок за клінічними ознаками (час заповнення капілярів, оцінка ступеню мармуровості шкірних покривів, оцінці частоти серцевих скорочень та артеріального тиску).

16. Вміти провести неінвазивне визначення центрального венозного тиску та інтерпретувати результати вимірювання.

17. Вміти інтерпретувати показники газового складу крові.

18. Вміти інтерпретувати показники

<p>трикутник, шкали раннього розпізнавання невідкладного стану.</p> <p><u>18-19.</u> Ознаки порушення свідомості (Шкала ком Глазго , AVPU).</p> <p><u>19-20.</u> Аритмії (до та після зупинки кровообігу) -нестабільні браді та тахі кардія тактика та підходи</p> <p><u>20-21.</u> Алгоритм базової підтримки життя у дітей.</p> <p><u>21-22.</u> Алгоритм розширеної підтримки життя у дітей.</p> <p><u>22-23.</u> Особливості реанімації новонароджених.</p> <p><u>23-24.</u> Особливості реанімації дітей до одного року.</p> <p><u>24-25.</u> Особливості реанімації дітей та підлітків.</p> <p><u>25-26.</u> Особливості реанімації дітей з зупинкою кровообігу внаслідок травми.</p> <p><u>26-27.</u> Зворотні причини зупинки кровообігу (гіпоксія, гіповолемія, гіпер/гіпокаліємія, гіпо/гіпертермія, тромбоз, пневмоторакс напружений, тампонада, токсини та/або таблетки).</p> <p><u>27-28.</u> Помилки при наданні невідкладної допомоги.</p>	<p>кисотно-лужного стану крові.</p> <p>19. Оцінювати метаболічну складову циркуляторної недостатності.</p> <p>20. Вміти проводити невідкладну волемічну підтримку при шоках у дітей.</p> <p>21. Вміти забезпечити стартову інотропну та вазопресорну підтримку при гострій циркуляторній недостатності.</p> <p>22. Забезпечувати трансфузію еритроцитарної маси, свіжозамороженої плазми, тромбоцитарної маси, кріопреципітату, введення концентрату протромбінового комплексу.</p> <p>23. Вміти інтерпретувати данні антибіотикограми.</p> <p>24. Інтерпретувати показники газового складу крові.</p> <p>25. Інтерпретувати показники кислотно-лужного стану крові.</p> <p>26. Інтерпретувати показники коагулограми.</p> <p><u>27.</u> Інтерпретувати данні антибіотикограми нозокоміальних інфектів.</p> <p><u>27-28.</u> Вміння працювати в команді при наданні невідкладної допомоги, брати на себе роль лідера.</p>
---	---

Практичні навички

1. Штучна вентиляція легень. (С)
2. Непрямий масаж серця. (С)
3. Штучна вентиляція легень за допомогою маски та мішка Амбу. (С)
4. Встановлення повітровідів. (С)
5. Встановлення ларингеальної маски. (С)
6. Вилучення стороннього тіла у дітей. (С)
7. Встановлення назо-гастрального зонду. (С)
8. Катетеризація периферичної вени методом венепункції. (С)

9. Люмбальна пункція. (В)
10. Вібраційний масаж. (С)
11. Постуральний дренаж. (С)
12. Викладання дитини в прон-позицію. (С)
13. Високопоточкова киснева терапію з використанням назальних канюль. (С)
14. Використання пульсоксиметра та інтерпретація його показників. (С)
15. Плевральна пункція при напруженому пневмотораксі. (С)
16. Вимірювання внутрішньочеревного тиску. (С)
17. Катетеризація сечового міхура. (С)
18. Інтубація трахеї. (В)
19. Використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора. (С)
20. Використання мануального дефібрилятора. (С)

ОК 15	Дитяча ендокринологія	
Навчальна мета	Надавати медичну допомогу дітям із захворюваннями ендокринної системи	
	Знання	Уміння
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості росту і розвитку дітей від народження до завершення пубертату. 2. Нормальний і патологічний статевий розвиток дітей (передчасний статевий розвиток; затримка пубертату; гіпогонадізм; крипторхізм; порушення статевого диференціювання). 3. Порушення вуглеводного обміну: <ul style="list-style-type: none"> • цукровий діабет, порушення толерантності до глюкози, порушення глікемії натще (критерії діагностики); • типи цукрового діабету у дітей, їх диференційна діагностика, особливості лікування; • особливості харчування дитини з цукровим діабетом; • ознаки діабетичного кетоацидозу, особливості харчування дитини з діабетичним 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінити зріст дитини відповідно статі і віку 2. Визначити перелік обстежень дитини із затримкою зросту, оцінити їх 3. Діагностувати причину низькорослості дитини, визначити показання для лікування препаратом соматропіну (гормоном росту) 4. Визначити перелік обстежень для дитини із високорослістю, оцінити їх. Діагностувати причину високорослості дитини <ul style="list-style-type: none"> - Сімейна / конституційна - Гіпофізарна - Генетична - Ендокринна 5. Діагностувати ожиріння / надлишкову масу тіла відповідно статі і віку дитини, його причину <ul style="list-style-type: none"> - Визначити перелік обстежень. - Призначити лікування - Надати рекомендації щодо нормалізації маси тіла у дитини, щодо профілактики ожиріння / надлишкової

<p>кетацидозом;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознаки гіпоглікемії. <ol style="list-style-type: none"> 4. Ендокринна артеріальна гіпертензія у дітей: причини і обстеження. 5. Ендокринні причини судомного синдрому. 6. Причини синдрому гіперандрогенії / вірильного синдрому. 7. Клінічні прояви нецукрового діабету, диференційна діагностика синдрому поліурії-полідипсії. 8. Гіпотиреоз вроджений і набутий. Клінічні і гормональні ознаки. Діагностика, лікування та спостереження. 9. Хронічна надниркова недостатність (первинна і вторинна), діагностика та лікування. 10. Клінічні і гормональні ознаки гіпо- та гіперпаратирерозу. 11. Клінічні, біохімічні і гормональні ознаки вродженої дисфункції кори надниркових залоз (ВДКНЗ): <ul style="list-style-type: none"> -сільтратна форма; -проста вірильна форма; -некласична вірильна форма. 12. Клінічні і гормональні ознаки гіперкортицизму (синдрому Кушинга). 13. Ендокринні причини аменореї. 14. Перелік обстежень дитини з вузловим зобом 15. Профілактика рахіту, дефіциту вітаміну D 16. Профілактика йоддефіцитних станів 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Діагностувати дефіцит маси тіла, провести обстеження для визначення його причини 7. Оцінити первинні і вторинні статеві ознаки у дитини відповідно статі і віку 8. Діагностувати порушення статевого розвитку дитини (затримку, випередження, порушення статевого диференціювання) - визначити перелік обстежень і інтерпретувати їх 9. Діагностувати порушення вуглеводного обміну 10. Рекомендації по харчуванню і фізичній активності дитини з цукровим діабетом 11. Визначити перелік обстежень дитини з артеріальною гіпертензією (АГ), оцінити їх <ul style="list-style-type: none"> - надниркової АГ (альдостеронізм, феохромоцитома, синдром Кушинга, гіпертонічна форма вродженої дисфункції кори надниркових залоз) - тиреоїдної АГ 12. Визначити перелік обстежень дитини з судомним синдромом 13. Визначити перелік обстежень дитини з частими переломами, остеопорозом / остеопенією 14. Визначити перелік обстежень дитини з полідипсією і поліурією 15. Критерії діагностування вродженої дисфункції кори надниркових залоз 16. Визначити перелік обстежень хлопчика з гінекомастією 17. Визначити перелік обстежень дівчинки із затримкою пубертату, первинною аменореєю / порушенням менструального циклу, оцінити їх 18. Визначити перелік обстежень для діагностики патології щитоподібної залози, оцінити їх результати. 19. Лікування вродженого і набутого гіпотиреозу, моніторинг маси тіла у дитини від народження
---	---

	<p>20. Лікування гіпоглікемії, гіпоглікемічної коми – перша допомога і подальше лікування</p> <p>21. Лікування діабетичного кетоацидозу, кетоацидотичної коми на догоспітальному етапі</p>
--	--

Практичні навички

1. Оцінити антропометричні показники відповідно статі і віку дитини (зріст, індекс маси тіла). (С)
2. Оцінити статевий розвиток дитини, стадію пубертату за Таннером. (С)
3. Оцінити стан зовнішніх статевих органів за Прадером, визначити наявність яєчок в калитці у хлопчиків. (С)
4. Провести дослідження глюкози в крові глюкометром, оцінити результат. (С)
5. Провести і оцінити пероральний тест толерантності до глюкози. (С)
6. Оцінити показник глікозильованого гемоглобіну. (С)
7. Провести дослідження ацетону в сечі, оцінити результат. (С)
8. Інтерпретувати сонографічне обстеження щитоподібної залози. (С)
9. Провести пальпацію щитоподібної залози, оцінити її стан. (С)
10. Оцінити функцію щитоподібної залози. (С)
11. Оцінити результати неонатального скринінгу на вроджений гіпотиреоз, ВДКНЗ. (С)
12. Надати першу допомогу дитині з гіпоглікемією. (С)
13. Надати першу допомогу дитині з кетоацидозом, кетоацидотичною комою на догоспітальному етапі. (С)
14. Провести корекцію дози лівотироксину дитині з гіпотиреозом. (С)
15. Діагностувати артеріальну гіпертензію у дитини відповідно до її статі, віку і зросту. Призначити обстеження для визначення ендокринної причини АГ. (С)
16. Розрахувати дозу вітаміну D для профілактики його дефіциту, визначити критерії контролю. (С)
17. Розрахувати дозу препаратів йоду для профілактики його дефіциту. (С)
18. Перша допомога дитині з гострою наднирковою недостатністю. (В)

ОК 16	Клінічна імунологія
Навчальна мета	Діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з первинними та вторинними імунодефіцитами
Знання	Уміння

<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про імунітет. Основні фактори імунітету 2. Вікові особливості імунної системи 3. Методи обстеження імунної системи 4. Виявлення клінічних ознак первинних імунодефіцитів 5. Лабораторна діагностика первинних імунодефіцитів 6. Скринінгові методи дослідження при підозрі на імунодефіцит 7. Первинні імунодефіцити: визначення, класифікація 8. Вторинні імунодефіцити 9. Трансплантація гемопоетичних стовбурових клітин 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уміти збирати анамнез дітей з підозрою на первинний імунодефіцит 2. Виконувати лікарський огляд органів імунної системи. 3. Провести лабораторну оцінку показників загального аналізу крові, підозрілих щодо імунодефіциту. 3. Провести лабораторну оцінку рівня імуноглобулінів сироватки крові 4. Провести лабораторну оцінку субпопуляцій лімфоцитів. 5. Провести лабораторну оцінку порушень фагоцитарної ланки імунної системи 6. Провести лабораторну оцінку порушень системи комплементу 5. Провести диференціальну діагностику первинних та вторинних імунодефіцитів
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Збір анамнезу у пацієнта з підозрою на первинний імунодефіцит. (С) 2. Розпізнавання клінічних симптомів первинних та вторинних імунодефіцитів. (С) 3. Введення внутрішньовенного імуноглобуліну. (С) 	

OK 17	Імунопрофілактика	
Навчальна мета	Проводити імунопрофілактику інфекційних хвороб у дітей	
	Знання	Уміння
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основи імунної відповіді. 2. Класифікація лікарських засобів для імунопрофілактики. 3. Засади виготовлення лікарських засобів для імунопрофілактики. 4. Нормативно-правові засади проведення імунопрофілактики в Україні. 5. Календар щеплень. 6. Вакцинація дітей з порушенням календаря щеплень. 7. Правила поєднання лікарських засобів для пасивної 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розуміти механізми формування імунної відповіді при вакцинації. 2. Оцінити вакцинацію дитини за календарем щеплень. 3. Консультувати з питань імунопрофілактики. 4. Розпізнати ознаки та проводити диференційну діагностику анафілактичного шоку після введення лікарських засобів для імунопрофілактики.

<p>імунопрофілактики. 8. Екстрена імунопрофілактика. 9. Правила транспортування, зберігання та утилізації лікарських засобів для імунопрофілактики. 10. Правила введення лікарських засобів для імунопрофілактики. 11. Неприятливі події після імунопрофілактики. 12. Протипоказання до проведення імунопрофілактики. 13. Імунопрофілактика окремих інфекційних хвороб.</p>	<p>5. Оцінити результати лабораторних досліджень стосовно імунопрофілактики. 6. Призначати щеплення за віком. 7. Призначати щеплення за станом здоров'я. 8. Призначати щеплення за епідемічними показаннями. 9. Зберігати, транспортувати та утилізувати лікарські засоби для імунопрофілактики. 10. Вводити лікарські засоби для імунопрофілактики.</p>
---	--

Практичні навички

<p>1. Оцінка вакцинального статусу дитини. (С) 2. Складати календар щеплень при порушеному графіку вакцинації. (С) 3. Визначення необхідності вакцинації поза затвердженого календаря щеплень за віком. (С) 4. Визначення причинно-наслідкового зв'язку між НППІ та проведеною вакцинацією. (С) 5. Оцінка протипоказань до вакцинації. (С) 6. Визначення показань та об'єму проведення екстреної імунопрофілактики. (С) 7. Зберігання, транспортування та утилізація лікарських засобів для проведення імунопрофілактики. (С) 8. Введення лікарських засобів для імунопрофілактики. (С) 9. Надання допомоги при анафілактичному шоці. (С) 10. Проведення «шейк-тесту». (С)</p>
--

ОК 18	Хірургія дитячого віку	
Навчальна мета	Вміти розпізнати захворювання, що потребують хірургічного втручання	
Знання	Уміння	
<p>1. Загальні принципи обстеження дітей і діагностики гострої хірургічної патології органів черевної порожнини, легень та плеври. 2. Не травматичні невідкладні хірургічні стани у дітей:</p> <ul style="list-style-type: none"> • запальні захворювання 	<p>1. Уміти зібрати анамнез, провести огляд дитини і проаналізувати значимість різних симптомів і синдромів у дитини зі скаргами на болі в животі/ блювотою/ закрепом. 2. Уміти провести перкусію, аускультацию і пальпацію живота у дитини з больовим абдомінальним синдромом, виявити симптоми</p>	

<p>черевної порожнини (гострий живіт);</p> <ul style="list-style-type: none"> • гострий апендицит, дивертикуліт, первинний перитоніт. <p>3. Синдром блювоти у дітей, обумовлений хірургічними захворюваннями (заворот середньої кишки у немовлят, природжений гіпертрофічний пілоростеноз, інвагінація кишечника).</p> <p>4. Синдром закрепу (хвороба Гіршпрунга).</p> <p>5. Синдром набряклої калитки (заворот яєчка, заворот гідатіди Морганії).</p> <p>6. Гнійно-запальні захворювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • гострий гематогенний остеомиєліт; • деструктивна пневмонія. <p>7. Стани які не потребують негайного оперативного втручання</p> <ul style="list-style-type: none"> • пупкова кила; • пахова кила. <p>8. Травма органів черевної порожнини у дітей, алгоритм надання допомоги.</p> <p>9. Невідкладна урологія дитячого віку (травматичні ураження органів сечовивідної системи, гостра затримка сечі), алгоритм надання допомоги.</p> <p>10. Новоутворення у дітей.</p> <ul style="list-style-type: none"> • доброякісні новоутворення у дітей; • гемангіома. 	<p>позраження очеревини.</p> <p>3. Уміти оцінити стан дитини при динамічному спостереженні.</p> <p>4. Уміти діагностувати травматичне ураження паренхіматозного органу черевної порожнини.</p> <p>5. Уміти підготувати дитину до ендоскопічних досліджень та УЗД, встановити покази до невідкладних ендоскопічних досліджень</p> <p>6. Уміти вірно інтерпретувати рентгенограми при діагностиці кишкової непрохідності.</p> <p>7. Уміти користуватися діагностичними шкалами Alvorado та її педіатричною модифікацією - шкала Samuel).</p> <p>8. Вміти оцінити рентгенограму грудної клітини (виявлення емпієми плеври, пневмоторакс).</p>
--	--

Практичні навички

1. Збір анамнезу захворювання, оцінка його перебігу у дітей з гострою хірургічною патологією. (С)
2. Розпізнавання клінічних симптомів та симптомів подразнення очеревини при гострому апендициті у дітей. (С)
3. Пальцеве дослідження прямої кишки. (С)
4. Катетеризація вени за Сельдингером. (В)
5. Катетеризація шлунку і дванадцятипалої кишки у дітей з синдромом блювоти. (С)
6. Катетеризація сечового міхура. (С)
7. Постановки сифонної клізми (С)
8. Огляд дитини з синдромом гострого живота. Пальпація, Аускультация. (С)
9. Клінічне ультразвукове дослідження в точці інтересу/point-of-care ultrasound (PoCUS). (В)
10. Клінічне ультразвукове дослідження грудної клітини (BLUE-протокол). (В)
11. Накладання тимчасової імобілізації ушкодженої кінцівки. (С)
12. Опис рентгенограми грудної клітини (емпієма, пневмоторакс). (С)
13. Пункція плевральної порожнини. (В)
14. Знати та вміти виявляти основні симптоми гострого живота: Симптом Ровзінга (Rovsing), Симптом поперекового м'яза (Psoas sign) Симптом затульного м'яза (Obturator sign), симптом Щоткіна — Блюмберга Симптом «зайчика» або симптом «стрибків». (С)
15. Вміти провести ультразвукове дослідження грудної клітки (BLUE-протокол). (В)

ОК 19	Дитяча ортопедія та травматологія	
Навчальна мета	Надавати медичну допомогу дітям при травмі та дітям з ортопедичної патологією	
	Знання	Уміння
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи формування скелету у дітей. 2. Клінічні прояви дисплазії кульшових суглобів 3. Клінічні прояви кривошії, диференційна діагностика різних її видів 4. Клінічні прояви порушення 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уміти зібрати анамнез і визначити групи ризику 2. Відрізнати установчу і м'язову кривошию 3. Проводити диференційну діагностику з шийним лімфаденітом і пухлинами 4. Знати основні клінічні ознаки дисплазії кульшових суглобів

<p>постави і методи профілактики</p> <p>5. Клінічні прояви плоскостопості, діагностика і методи лікування</p> <p>6. Стандарти діагностики ортопедичних захворювань</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ультразвукова діагностика - Рентгенодіагностика <p>7. Дитячий травматизм</p> <ul style="list-style-type: none"> - Особливості будови кісток - Особливості переломів у дітей - Алгоритм надання допомоги 	<p>5. Уміти діагностувати порушення постави при загальному огляді дитини</p> <p>6. Володіння методами профілактики порушення постави</p> <p>7. Вміти оцінити рентгенограму кісток у дітей (особливості рентгенографічного дослідження у дітей. Ознаки переломів у дітей, запальних захворювань, злякисних новоутворень кісток).</p> <p>8. Контролювати стан дитини, яка знаходиться на амбулаторному лікуванні після оперативного лікування травми або ортопедичної патології</p> <p>9. Знати про можливості оперативного лікування дітей з плоскостопістю, ДЦП і іншої ортопедичної або неврологічної патологією, яка супроводжується порушенням рухових функцій</p>
--	---

Практичні навички

<ol style="list-style-type: none"> 1. Збір анамнезу у пацієнтів з ортопедичними захворюваннями. (С) 2. Ортопедичний огляд дитини до 1 року. (С) 3. Розпізнавання клінічних симптомів та ознак дисплазії кульшових суглобів. (С) 4. Оцінка ультразвукового дослідження кульшових суглобів. (С) 5. Розпізнавання ознак сколіозу і плоскостопості. (С) 6. Зупинка кровотечі, накладання джгута на верхні та нижні кінцівки. (С) 7. Здійснення первинної іммобілізації при переломах у дітей. (С)
--

ОК 20	Генетика та метаболічні захворювання	
Навчальна мета	Діагностика та надання допомоги дітям з генетичними захворюваннями	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Структура та функції ДНК і РНК; геном, поліморфізм ДНК, мітоз, теломерази, мейоз, транскрипцію та трансляцію, гени, генну експресію. 2. Роль спадковості в патології людини, методи медичної генетики. 3. Пропедевтика спадкової 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збирати спадковий анамнез. 2. Описати фенотип із застосуванням генетичного глосарія 3. Призначати і оцінювати результати каріотипування, ДНК діагностики, УЗД і біохімічного скринінгу вагітних 4. Оцінити результати скринінгу новонароджених 	

<p>патології, класифікацію вроджених вад розвитку.</p> <p>4. Моногенні хвороби.</p> <p>5. Хромосомні хвороби, види хромосомних аномалій.</p> <p>6. Хвороби зі спадковою схильністю.</p> <p>7. Спадкові захворювання патології обміну речовин</p> <p>8. Лізосомні хвороби накопичення</p> <p>9. Захворювання з порушенням обміну амінокислот, ацилкарнітинів, вуглеводів</p> <p>10. Мітохондріальні хвороби.</p> <p>11. Орфанні захворювання.</p> <p>12. Методи профілактики спадкових хвороб, МГК.</p>	<p>5. Надання невідкладної допомоги пацієнтам з гіперамонемією, лактатацидозом, гіпогікемією або при підозрі на метаболічний криз</p> <p>6. Знати методи лікування спадкових хвороб</p>
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка та опис фенотипу пацієнта. (С) 2. Складання спадкового анамнезу та генеалогічного дерева. (С) 3. Оцінити результати каріотипування. (С) 4. Оцінити результати неонатального скринінгу. (С) 5. Алгоритм дій при підозрі на метаболічний криз. (С) 6. Алгоритм дій при виявленому синдромі гіперамонемії. (С) 7. Лікування діагностованого захворювання порушення обміну речовин. (С) 8. Лікування діагностованої хромосомної патології. (В) 	

ОК 21	Дитяча неврологія
Навчальна мета	Діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з захворюваннями нервової системи
Знання	Уміння

<ol style="list-style-type: none"> 1. Клінічна анатомія та фізіологія центральної та периферичної нервової системи. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей. 2. Семіотика захворювань нервової системи у дітей. 3. Основні клінічні синдроми ураження нервової системи у новонароджених і дітей раннього віку. 4. Основні клініко-діагностичні критерії захворювань нервової системи у дітей, показання направлення до дитячого невролога: <ul style="list-style-type: none"> • головний біль (первинний, вторинний), включно з мігренню • епілепсія у дітей: семіотика епілептичних випадків, фебрильні судоми. • вроджені вади розвитку головного та спинного мозку (гідроцефалія, spina bifida та ін.) • дитячий церебральний параліч • спадкові нейродегенеративні та нейрометаболічні захворювання. • м'язові та нервово-м'язові захворювання. • травми головного та спинного мозку 5. Невідкладні стани в клініці дитячої неврології: епілептичний статус, гострі порушення мозкового кровообігу. 6. Медико-соціальна реабілітація дітей з органічним ураженням нервової системи, в тому числі принципи раннього втручання. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уміти проводити обстеження неврологічного статусу у дітей різного віку. 2. Уміти розпізнавати основні клінічні симптоми та синдроми, які свідчать про ураження нервової системи. 3. Знати показання для проведення діагностичних процедур та інструментальних методів нейровізуалізації (НСГ, МРТ, КТ), електроенцефалографії (ЕЕГ), електронейроміографії (ЕНМГ), метаболічного та генетичного тестування. 4. Уміти діагностувати затримку моторного, психічного та мовленнєвого розвитку, поведінкові порушення та порушення комунікативної сфери у дітей раннього віку. 5. Уміти проводити диференційну діагностику між первинним та вторинним головним болем. 6. Уміти виявляти судоми у дітей та вчасно скеровувати до дитячого невролога. 7. Консультувати батьків новонароджених дітей та немовлят, які відносяться до групи ризику щодо формування інвалідизуючої патології, з питань раннього обстеження та раннього втручання. 8. Знати основні принципи медико-соціальної реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи.
Практичні	

навички
<ol style="list-style-type: none"> 1. Збір анамнезу у пацієнтів з захворюваннями нервової системи. (С) 2. Неврологічний огляд новонароджених та немовлят. (С) 3. Неврологічний огляд дітей. (С) 4. Оцінка моторного, психічного та мовленнєвого розвитку, комунікативних навичок у дітей раннього віку. (С) 5. Розпізнавання основних клінічних симптомів та синдромів ураження нервової системи у дітей різного віку. (С) 6. Інтерпретація поширених нейровізуалізаційних ознак аномалій при КТ, МРТ та УЗД. (В) 7. Надання першої допомоги при фебрильних судомах. (С) 8. Надання першої допомоги при епілептичному статусі. (С) 9. Надання першої допомоги при гострому порушенні мозкового кровообігу. (С)

ОК 22	Захворювання ЛОР-органів	
Навчальна мета	Діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з захворюваннями ЛОР-органів	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Клінічна анатомія та фізіологія ЛОР-органів 2. Методи обстеження ЛОР-органів 3. Гострі та хронічні захворювання вуха 4. Гострі та хронічні захворювання носа та приносних пазух 5. Гострі та хронічні захворювання глотки 6. Гострі та хронічні захворювання гортані, трахеї, бронхів і стравоходу 7. Ехоскринінг новонароджених 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виконувати лікарський огляд ЛОР-органів. 2. Виконувати зупинку носової кровотечі. 3. Забезпечити адекватне дихання при вродженій атрезії хоан у новонародженого. 4. Оцінити ступінь стенозу гортані у дітей при вродженому стридорі, гострому стенозуючому ларинготрахеобронхіті, травмах гортані, хронічних стенозах гортані. 5. Оцінити слухову функцію у дітей першого року життя. 6. Консультувати батьків стосовно показань до аденотомії та інших хірургічних втручань на лімфаденоїдному глотковому кільці. 7. Консультувати батьків новонародженої дитини з питань ехоскринінгу та своєчасної адекватної реабілітації слухового аналізатора (слухопротезування, кохлеарна імплантація, заняття з сурдопедагогом та 	

	логопедом).
Практичні навички	
1. Отоскопія. (С) 2. Мікροотоскопія. (С) 3. Визначення прохідності слухової труби (тимпанометрія). (С) 4. Передня риноскопія. (С) 5. Визначення дихальної функції носа. (С) 6. Орофарингоскопія. (С) 7. Зупинка носової кровотечі (С) 8. Туалет зовнішнього слухового ходу. (С) 9. Видалення стороннього тіла ротоглотки. (С) 10. Надання першої допомоги при живому сторонньому тілі зовнішнього слухового ходу. (С) 11. Надання першої допомоги при атрезії хоан у новонароджених. (С)	

ОК 24	Основи онкології дитячого віку	
Навчальна мета	Володіти основами онкологічних захворювань дитячого віку	
	Знання	Уміння
	1. Превалуючі злоякісні захворювання в дітей в різних вікових групах 2. «Червоні прапори» онкологічних захворювань у дітей 3. Ретинобластома. Клінічна картина, скринінг. 4. Нейробластома. Клінічна картина, симптоми підозри. 5. Нейробластома (пухлина Вільмса). Клінічна картина, симптоми підозри. 6. Пухлини ЦНС. Клінічна	1. Запідозрити онкологічне захворювання у дитини. 2. Зібрати анамнез у дитини з підозрою на онкологічне захворювання 3. Сформувані покази для скерування дитини до онколога 4. Скласти перелік скринінгового обстеження у дитини з підозрою на онкологічне захворювання 5. Оцінити інтенсивність болю у дітей за спеціальними шкалами 6. Вибір методу знеболення

<p>картина, симптоми підозри. 7. Пухлини кісток у дітей. Вибір первинного діагностичного методу. 8. Принципи ведення та спостереження педіатром дитини, яка перенесла злоякісне захворювання. Вакцинація. 9. Принципи знеболення дітей з онкологічними захворюваннями. 10. Покази до паліативного лікування.</p>	<p>7. Формування календаря щеплень дитині, яка перенесла злоякісне захворювання.</p>
Практичні навички	
<p>1.Оцінка інтенсивності болю у дітей за спеціальними шкалами (С) 2.Інтерпретація комп'ютерних та магнітнорезонансних томограм (С)</p>	

ОК 25	Паліативна допомога	
Навчальна мета	Надавати медичну допомогу дітям з невиліковними захворюваннями	
Знання		Уміння
<p>1. Філософія паліативної допомоги. 2. Принципи надання педіатричної паліативної допомоги. 3. Моделі педіатричної паліативної допомоги. 4. Групи дітей, що потребують паліативної допомоги. 5. Розуміння роботи мультидисциплінарної команди при наданні паліативної допомоги. 6. Основні симптоми в педіатричній паліативній допомозі та їх корекція. 7. Показники несприятливого прогнозу та погіршення стану. Корекція симптомів наприкінці життя. 8. Комунікації з пацієнтами та членами</p>		<p>1. Оцінка нутритивного статусу дітей з невиліковними захворюваннями. 2. Вміння діагностувати біль у дітей різного віку. 3. Визначати основні симптоми невиліковних захворювань . 4. Визначати показники несприятливого прогнозу та погіршення стану дитини з невиліковними захворюваннями. 5. Вміння сповіщати погані новини. 6. Уміти ефективно спілкуватися з іншими медичними працівниками, соціальними працівниками, духовниками,</p>

родини.	психологами. 7. Встановлювати довірливі стосунки з дітьми, які переносять невиліковні захворювання та їх батьками.
---------	---

Практичні навички

1. Особливості антропометричних вимірювань у дітей, які потребують паліативної допомоги. (С)
2. Розраховувати необхідний калораж для дітей, які потребують паліативної допомоги. (С)
3. Оцінювати біль у дітей з невиліковними захворюваннями та призначати протибільову терапію. (С)
4. Менеджмент симптомів невиліковних захворювань (С)
5. Скласти індивідуальний план паліативної допомоги. (С)

ОК 26	Підліткова медицина
Навчальна мета	Діагностувати та надавати медичну допомогу при захворюваннях у підлітків
Знання	Уміння

<p>1. Анатомо-фізіологічні особливості підлітків</p> <p>2. Психологічні особливості підлітків</p> <p>3. Міжнародна стратегія ВООЗ/ЮНІСЕФ «Медико-психологічна допомога підліткам і молоді на основі дружнього підходу. Клініки, дружні до молоді»</p> <p>4. Аддиктивні варіанти поведінки</p> <p>5. Залежні варіанти поведінки</p> <p>5. Інфекції, що передаються статевим шляхом</p> <p>6. ВІЛ / СНІД</p>	<p>1. Виконувати загальний лікарський огляд.</p> <p>2. Вміти оцінити статевий розвиток підлітка (хлопця та дівчини)</p> <p>3. Вміти оцінити психологічний статус підлітка.</p> <p>4. Мати базові навички психологічного консультування підлітка</p> <p>5. Вміти оцінити стан підлітка при алкогольному сп'янінні</p> <p>6. Вміти оцінити стан підлітка при вживанні психоактивних речовин</p> <p>7. Вміти оцінити результати індексу маси тіла</p> <p>8. Вміти оцінити результати вимірювання артеріального тиску</p>
Практичні навички	
<p>1. Вимірювання артеріального тиску. (С)</p> <p>2. Пульсоксиметрія. (С)</p> <p>3. Надати невідкладну допомогу при отруєнні алкоголем. (С)</p> <p>4. Надати невідкладну допомогу при втраті свідомості. (С)</p>	

ОК 27	Дерматологія	
Навчальна мета	Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування захворювань та станів шкіри, волосся та нігтів	
	Знання	Уміння
	<p>1. Анатомія та гістологія шкіри, волосся та нігтів у дітей.</p> <p>2. Характеристики висипу, алгоритм опису висипу, види висипу та їх диференційна діагностика</p> <p>3. Методи дослідження при захворюваннях шкіри та оцінка їх результатів</p> <p>4. Відмінність інфекційних та неінфекційних екзантем</p>	<p>1. Вміння провести огляд шкіри, волосся, нігтів у дітей</p> <p>2. Розпізнавання виду висипу та вміння правильно описати висип</p> <p>3. Вміння відрізнити інфекційний висип від неінфекційного.</p> <p>4. Оцінка пігментних та судинних уражень шкіри, вміння діагностувати захворювання, що можуть бути пов'язанні із шкірними маркерами.</p>

<p>5. Поширені вроджені пігментні або судинні ураження шкіри, наприклад, невуси, гемангіоми. Знання захворювань, маркерами яких можуть бути шкірні прояви (наприклад нейрофіброматоз, синдром Штурге-Вебера, тощо)</p> <p>6. Атопічний дерматит</p> <p>7. Контагіозний молюск, бородавки</p> <p>8. Ураження волосся (наприклад, гіпертрихоз і випадіння волосся), особливості алопеції у дітей, можливі причини алопеції</p> <p>9. Пігментні ураження (гіпер- та гіпопігментація)</p> <p>10. Контактний дерматит</p> <p>11. Себорейний дерматит</p> <p>12. Кропив'янка</p> <p>13. Акне</p> <p>14. Параінфекційні екзантеми у дітей</p> <p>15. Грибкові ураження нігтів у дітей, онхомадез як наслідок деяких інфекційних захворювань у дітей</p> <p>16. Фізіологічні стани новонароджених, пов'язані із шкірою (еритема новонароджених, мілії та інше).</p> <p>17. Короста у дітей</p> <p>18. Педикульоз у дітей</p> <p>19. Псоріаз у дітей</p> <p>20. Невідкладні стани в дерматології – ексфоліативний дерматит, синдром Лайела, синдром Стівенса-Джонсона</p>	<p>5. Уміння розрізнити інфекційні та неінфекційні екзантеми</p> <p>6. Ведення дитину з атопічним дерматом</p> <p>7. Вміння розрізнити та пояснити батькам сутність та тактику ведення таких захворювань, як контагіозний молюск, бородавки у дітей</p> <p>8. Вміння дообстежити дитину з алопецією</p> <p>9. Ведення дитини з себорейним дерматитом</p> <p>10. Вміти діагностувати та лікувати контактний дерматит у дітей</p> <p>11. Вміти діагностувати кропив'янку, вести дитину з гострою кропив'янкою. Вміння діагностувати хронічну кропив'янку та передати дитину під спостереження алерголога</p> <p>12. Діагностика акне у підлітків.</p> <p>13. Вміння розрізняти параінфекційні екзантеми, диференціювати їх із інфекційними екзантемами</p> <p>14. Вміння діагностувати грибкове ураження нігтів та інші види ураження нігтів у дітей та підлітків</p> <p>15. Вміння відрізнити фізіологічні стани новонароджених, пов'язані із шкірою, від інших уражень шкіри новонароджених.</p> <p>16. Діагностика корости у дітей</p> <p>17. Діагностика педикульозу у дітей</p> <p>18. Діагностика псоріазу у дітей</p> <p>19. Знати показання для направлення дитини на консультацію дитячого</p>
--	---

	<p>дерматолога</p> <p>20.Вміти надавати невідкладну допомогу дітям захворюваннями шкіри, які їй потребують</p>
Практичні навички	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Опис елементів висипу (С) 2. Огляд шкіри, волосся, нігтів (С) 3. Підбір засобів по догляду за шкірою для дитини з atopічним дерматитом (С) 4. Підбір засобів по догляду за шкірою для дитини з себорейним дерматитом (С) 5. Призначення лікування контактного дерматиту (С) 6. Призначення лікування дитині з гострою кропив'янкою (С) 7. Роз'яснення батькам дитини сутності та аспектів лікування різних дерматологічних захворювань у дітей (С) 	

ОК 28	Очні захворювання	
Навчальна мета	Діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з захворюваннями очей	
	Знання	Уміння
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Клінічна анатомія, фізіологія ока та його придатків. 2. Методи обстеження в офтальмології. 3. Вроджені та набуті захворювання повік та сльозово-відвідної системи. 4. Вроджені та набуті захворювання очного яблука. 5. Вроджена глаукома. 6. Ретинопатія новонароджених. 7. Вроджені та набуті захворювання зорового нерву. 8. Косоокість. 9. Гострі та хронічні захворювання переднього та заднього відрізків ока. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виконувати лікарський огляд ока та його придатків. 2. Надавати первинну медичну допомогу при травмі ока та його придатків. 3. Оцінити стан симетрії зіниць та їх реакцію на світло 5. Оцінити здатність фіксації погляду та стеження у дітей першого року життя. 6. Оцінити стан оптичних середовищ очей. 7. Оцінити стан положення очей. 8. Дослідити та оцінити рухи очей.
	Практичні навички	

1. Огляд очного яблука та прилеглих структур. (С)
2. Визначення гостроти зору у новонароджених дітей (фіксація погляду та стеження). (С)
3. Визначення гостроти зору у дітей після 3-х років. (С)
4. Визначення симетрії зіниць та їх реакції на світло. (С)
5. Проведення тесту Брюкнера – «червоного рефлекса». (С)
6. Дослідження положення очей за корнеальними рефlekсами з тестом перекриття. (В)
7. Дослідження рухливості очних яблук. (С)
8. Надання першої допомоги при травмі ока та його придатків. (С)
9. Інстиляції очних крапель. (С)

ОК 29	Дитяча психіатрія
Навчальна мета	Діагностувати та надавати медичну допомогу дітям з психічними розладами. Організувати реабілітаційну підтримку дітям з психічними розладами.
Знання	Уміння

<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про психічну норму. 2. Вікові особливості психіки дітей. Кризи розвитку. 3. Розлади аутистичного спектру 4. Гіперкінетичні розлади (СДУГ) 5. Розлади поведінки у дітей 6. Психози у дітей, дитяча шизофренія 7. Дитяча епілепсія 8. Емоційні розлади дитячого віку (біполярний афективний розлад у дітей, дитяча депресія) 9. Тривожні розлади у дітей 10. Розумова відсталість 11. Затримки психічного та мовленнєвого розвитку 12. Заїкання, енурез, енкопрез 13. Тикозні розлади 14. Розлади харчової поведінки (анорексія, булімія) 15. Психосоматичні розлади у дітей 16. Стресасоційовані розлади у дітей 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уміти проводити клінічне інтерв'ювання дітей різного віку. 2. Уміти розпізнавати основні клінічні психопатологічні симптоми та синдроми. 3. Уміти проводити нейропсихологічне дослідження. 3. Уміти організовувати реабілітаційну підтримку дітям з психічними розладами.
---	---

Практичні навички

<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення клінічного інтерв'ю. (С) 2. Визначення основних психопатологічних симптомів та синдромів. (С) 3. Оцінка моторного, психічного, мовленнєвого розвитку, комунікативних навичок у дітей різного віку. (С) 4. Проведення нейропсихологічного дослідження (С) 5. Проведення тестових методик СНАТ та М- СНАТ (С) 6. Проведення тесту SDQ (С) 7. Володіння навичками кризової інтервенції. (С)
--

Навчальна мета	Вміння оцінювати соціально важливі детермінанти, що впливають на стан здоров'я населення. Використовувати вплив лікаря на них.	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні законодавчі акти з питань охорони здоров'я та дитинства України 2. Основні показники, що характеризують здоров'я населення 3. Соціально значущі стани та хвороби – стан справ, визначення, розповсюдженість, профілактика тощо 4. Локальні, національні та міжнародні структури громадського здоров'я 5. Ключові соціальні детермінанти здоров'я та добробуту дитини 6. Вплив складу сім'ї, соціально-економічних факторів на здоров'я дитини 7. Громадські активи та ресурси для запобігання хворобам, травмам та пов'язаним із ними захворюваності та смертності 8. Ресурси, які можуть бути доступні в медичних установах, включаючи добровільний сектор та суміжних медичних працівників 9. Програми підтримки для сімей та дітей з особливими потребами в медичній допомозі 10. Національна програма вакцинації 11. Основи охорони здоров'я дитини в організованому дитячому колективі 12. Профілактичні та протиепідемічні заходи щодо організованих дитячих колективів 13. Способи виявлення та 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти використовувати джерела даних щодо показників громадського здоров'я 2. Вміти аналізувати дані 3. Оцінити соціальні фактори, що впливають на стан здоров'я конкретної дитини 4. Проводити епідеміологічний нагляд та розслідування спорадичних випадків інфекційних захворювань 5. Взаємодіяти зі школами та ДДЗ щодо основних факторів, що впливають на стан здоров'я дітей 6. Вміти комунікувати з організованими групами населення, ЗМІ тощо з питань громадського здоров'я, профілактики хвороб тощо 7. Надавати медичну допомогу дітям з особливими потребами 8. Надавати психологічну та методичну підтримку родинам дітей з особливими потребами 9. Взаємодіяти з органами соціальної опіки та нагляду з питань охорони здоров'я та безпеки дітей 10. Виявляти прояви насилля над дітьми та випадків недбалого ставлення до дітей вміти реагувати на них 11. Проводити планову та екстрену імунопрофілактику інфекційних хвороб 12. Проводити просвітницьку та роз'яснювальну роботу з питань імунопрофілактики та профілактики 	

<p>профілактика насилля в сім'ї</p> <p>14. План взаємодії з органами соціальної опіки та іншими державними органами у випадках виявлення насильства над дітьми та недбалого ставлення до дітей</p>	<p>захворювань та травм взагалі.</p>
<p>Практичні навички</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка та аналіз основних показників стану здоров'я населення, використання їх у роботі. (С) 2. Проведення нагляду за станом здоров'я дитячого населення на території, вплив на основні фактори, що впливають на нього. (С) 3. Надання допомоги та підтримка родин дітей з особливими потребами. (С) 4. Спілкування з громадськістю та її залучення громадськості до адвокації питань підтримки дитячого здоров'я та безпеки дітей. (С) 5. Проведення та пропагування імунопрофілактики інфекційних захворювань, оцінка рівня охоплення профілактичними щепленнями дитячого населення на території та факторів що впливають на нього. (С) 6. Адвокація прав дитини, виявлення та реагування на прояви насилля над дітьми та недбалого ставлення до дитини. (С) 	

V. ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ

№	Назва програми	Обсяг програми (ЄКТС)
1	Медичне право	1
2	Інфекційний контроль	1
3	Клінічне ультразвукове дослідження в точці інтересу – point-of-care ultrasound (PoCUS).	1
4	Основи медичної комунікації	1
5	Основи доказової медицини. Медбіостатистика.	1
6	Принципи інтегрованого ведення хвороб на первинній ланці в педіатрії	1
7	Базова підтримка життя (курс BLS)	1
8	Робота в команді при розширеній підтримці життя	1
9	Інші за планом ЗВО	

VI. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ПРИМІРНА ПРОГРАМА, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Agus MS, Wypij D, Hirshberg EL, et al. Tight Glycemic Control in Critically Ill Children. *N Engl J Med* 2017; 376:729.
2. Algorithm for the Assessment, Prevention, and Management of Childhood Obesity in Patients 2 Years and Older Adapted from the Expert Committee Recommendations? American Academy of Pediatrics, Institute for Healthy Childhood Weight. 2017
3. Ayers P., Boullata J., Holcombe B., Kraft M.D., Marshall N. Parenteral Nutrition Safety Consensus Recommendations. *JPEN J Parenter Enteral Nutr.* 2013
4. Broekaert IJ, Falconer J, Bronsky J, et al. The Use of Jejunal Tube Feeding in Children: A Position Paper by the Gastroenterology and Nutrition Committees of the European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition 2019. *J Pediatr Gastroenterol Nutr* 2019; 69:239.

5. Childhood Functional Gastrointestinal Disorders: Child/Adolescent (Gastroenterology 2016;150:1456–1468)
6. Chogle A, Velasco-Benitez CA, Koppen IJ, et al. Population-Based Study on the Epidemiology of Functional Gastrointestinal Disorders in Young Children. *J Pediatr.* 2016 Dec; 179:139-143.e1. doi: 10.1016/j.jpeds.2016.08.095. PubMed PMID: 27726867.
7. Diagnosis and management of iron deficiency in children with or without anemia: consensus recommendations of the SPOG Pediatric Hematology Working Group: Veneranda Mattiello, Markus Schmutz, [...] on behalf of the SPOG Pediatric Hematology Working Group, *European Journal of Pediatrics* volume 179, pages 527–545 (2020)
8. DIETARY REFERENCE INTAKES FOR ENERGY, Institute of Medicine, 2005. Food and Nutrition Board, Institute of Medicine. Dietary reference intakes for energy, carbohydrate, fiber, fat, fatty acids, cholesterol, protein, and amino acids (macronutrients), 2005, chapter 5. Available at: <http://fnic.nal.usda.gov/dietary-guidance/dri-reports/energy-carbohydrate-fiber-fat-fatty-acids-cholesterol-protein-and-amino#overlay-context=dietary-guidance/dietary-reference-intakes/dri-reports> (Accessed on January 30, 2013).
9. Domellof M, Braegger C, Campoy C, Colomb V, Decsi T, Fewtrell M, Hojsak I, Mihatsch W, Molgaard C, Shamir R, Turck D, van Goudoever J, Nutrition ECo (2014) Iron requirements of infants and toddlers. *J Pediatr Gastroenterol Nutr* 58:119–129
10. Drossman D.A. Functional gastrointestinal disorders: history, pathophysiology, clinical features, and Rome IV // *Gastroenterol.*— 2016.— Vol. 150, N 6.— P. 1262—1279.
11. Duggan CP, Jaksic T. Pediatric Intestinal Failure. *N Engl J Med* 2017; 377:666.
12. EASL Clinical Practice Guidelines on the prevention, diagnosis and treatment of gallstones / European Association for the Study of the Liver (EASL) // *J. Hepatol.* — 2016. — Vol. 65, N 1. — P. 146–181. — doi: 10.1016/j.jhep.2016.03.005.
13. ESPGHAN and NASPGHAN Report on the Assessment of Exocrine Pancreatic Function and Pancreatitis in Children / Christopher J. Taylor, yKathy Chen, zKaroly Horvath [et al.] *J. Pediatr. Gastroenterol. Nutr.* 2015; 61:144–153.
14. ESPGHAN Coeliac Disease 2019 guideline
15. European Society for the Study of Coeliac Disease (ESsCD) guideline for coeliac disease and other gluten-related disorders. Abdulbaqi Al-Toma, Umberto Volta, Renata Auricchio. Practice Guideline. *United European Gastroenterol J.* 2019 Jun;7(5) 583-613.
16. Fawaz R, Baumann U, Ekong U, et al. Guideline for the evaluation of cholestatic jaundice in infants: joint recommendations of the North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition and the European Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition. *J Pediatr Gastroenterol Nutr.* 2017 Jan;64(1(suppl))154-68.

17. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), World Health Organization (WHO) and United Nations University (UNU): Human Energy Requirements. Chapter 3: Energy requirements of infants from birth to 12 months. Available at: www.fao.org/docrep/007/y5686e/y5686e05.htm (Accessed on March 20, 2018).
18. Functional Gastrointestinal Disorders: History, Pathophysiology, Clinical Features, and RomeIV (Gastroenterology 2016; 150 (6): 1262-12790)
19. Gallagher K, Flint A, Mouzaki M, et al. Blenderized Enteral Nutrition Diet Study: Feasibility, Clinical, and Microbiome Outcomes of Providing Blenderized Feeds Through a Gastric Tube in a Medically Complex Pediatric Population. *JPEN J Parenter Enteral Nutr* 2018; 42:1046.
20. Gonzalez Ayerbe JI, Hauser B, Salvatore S, Vandenplas Y. Diagnosis and Management of Gastroesophageal Reflux Disease in Infants and Children: from Guidelines to Clinical Practice. *Pediatr Gastroenterol Hepatol Nutr*. 2019 Mar;22(2):107-121.
21. Gosselin KB, Duggan C. Enteral nutrition in the management of pediatric intestinal failure. *J Pediatr* 2014; 165:1085.
22. Guarino A., Ashkenazi S., Gendrel D., Vecchio A.L., Shamir R., Szajewska H. European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition/European Society for Paediatric Infectious Diseases Evidence-based Guidelines for the Management of Acute Gastroenteritis in Children in Europe: Update 2014. *J Pediatr Gastroenterol Nutr*. 2014; 59(1(suppl 1)) 132-52.
23. Guideline for the Diagnosis and Treatment of Recurrent Aphthous Stomatitis for Dental Practitioners. Bassel Tarakji, Giath Gazal, [...], and Nader Alaizari. *Journal of International Oral Health*, 2015 May; 7(5(suppl 1)) 74–80. PMID: PMC4441245. PMID: 26028911
24. Guidelines for the care and treatment of person diagnosed with chronic hepatitis C virus infection. World Health Organization, 2018 <https://www.who.int/hepatitis/publication/hepatitis-c-guidelines-2018/en/>.
25. Hron B, Fishman E, Lurie M, et al. Health Outcomes and Quality of Life Indices of Children Receiving Blenderized Feeds via Enteral Tube. *J Pediatr* 2019; 211:139.
26. Huysentruyt K, De Schepper J, Bontems P, et al. Proposal for An Algorithm for Screening for Under-Nutrition in Hospitalized Children. *J Pediatr Gastroenterol Nutr* 2016.
27. Huysentruyt K, Devreker T, Dejonckheere J, et al. Accuracy of Nutritional Screening Tools in Assessing the Risk of Undernutrition in Hospitalized Children. *J Pediatr Gastroenterol Nutr* 2015; 61:159.
28. Joint ESPGHAN/NASPGHAN Guidelines for the Management of *Helicobacter pylori* in Children and Adolescents (Update 2016) (JPGN • Volume 64, Number 6, June 2017)
29. Lifschitz C, Szajewska H. Cow's milk allergy: evidence-based diagnosis and

management for the practitioner. *Eur J Pediatr* 2015; 174:141.

30. Management of *Helicobacter pylori* infection—the Maastricht V/Florence Consensus Report, 2015 (Gut Online First, published on October 5, 2016)
31. Mehta NM, Skillman HE, Irving SY, et al. Guidelines for the Provision and Assessment of Nutrition Support Therapy in the Pediatric Critically Ill Patient: Society of Critical Care Medicine and American Society for Parenteral and Enteral Nutrition. *Pediatr Crit Care Med* 2017; 18:675.
32. NICE pathways: Fluid and nutritional management in children with diarrhoea and vomiting. NICE, 2017.
33. Oral Manifestations of Systemic Diseases: Updated: Jun 29, 2018 Author: Heather C Rosengard, MPH; Chief Editor: Dirk M Elston, MD. <https://emedicine.medscape.com/article/1081029-overview?fbclid=IwAR0C2OSw5MTmKGTlglfCm4oBIbI127ARfUMiWnwoZziHUbNdiZXtf-Ru54tk#a1>
34. Paediatric Gastroesophageal Reflux Clinical Practice Guidelines: Joint Recommendations of the North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition and the European Society for Paediatric Gastroenterology. 2018 Mar;66(3):516-554.
35. Park's pediatric cardiology for practitioners, seventh edition. Myung K. Park, Mehrdad Salamat/ Copyright © 2021 by Elsevier, Inc.
36. Pathways to Managing Atopic Dermatitis: Consensus From the Experts. *J Clin Aesthet Dermatol*. 2013 Jul; 6(7 Suppl(sad) S2–S18. PMID: 24171071 Mark G. Lebwohl, MD, James Q. Del Rosso, DO, William Abramovits, MD, Brian Berman, MD, David E. Cohen, MD, Emma Guttman-Yassky, MD, Anthony J. Mancini, MD, and Lawrence A. Schachner, MD
37. Pediatric Gastroesophageal Reflux Clinical Practice Guidelines: Joint Recommendations of the North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition and the European Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition, JPGN Volume 66, Number 3, March 2018. Rachel Rosen, Yvan Vandenplas, Maartje Singendonk, Michael Cabana, Carlo DiLorenzo, Frederic Gottrand, Sandeep Gupta, Miranda Langendam, Annamaria Staiano, Nikhil Thapar, Neelesh Tipnis, and Merit Tabbers
38. Queensland Clinical Guidelines. Maternity and neonatal clinical guideline: neonatal jaundice. April 2018
39. Rosen R, Vandenplas Y, Singendonk M, Cabana M, DiLorenzo C, Gottrand F, Gupta S, Langendam M, Staiano A, Thapar N, Tipnis N, Tabbers M. Pediatric Gastroesophageal Reflux Clinical Practice Guidelines: Joint Recommendations of the North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition and the European Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition. *J Pediatr Gastroenterol Nutr*. 2018 Mar;66(3(sad)516-554. doi: 10.1097/MPG.0000000000001889. PMID: 29470322; PMID: PMC5958910.
40. Szajewska H, Guarino A, Hojsak I, et al. Use of probiotics for management of

acute gastroenteritis: a position paper by the ESPGHAN Working Group for Probiotics and Prebiotics. *J Pediatr Gastroenterol Nutr* 2014;58(4(suppl))531-9.

41. Terrault, N. A., Lok, A. S., McMahon, B. J., Chang, K., Hwang, J. P., Jonas, Wong, J. B. (2018). Update on prevention, diagnosis, and treatment of chronic hepatitis B: AASLD 2018 hepatitis B guidance. *Hepatology*, 67(4), 1560-1599. doi:10.1002/hep.29800
42. van Herk W, el Helou S, Janota J, Hagmann C, Klingenberg C, Staub E, et al. Variation in Current Management of Term and Late-preterm Neonates at Risk for Early-onset Sepsis: An International Survey and Review of Guidelines. *Pediatr Infect Dis J*. 2016 May;35(5):494–500.
43. White M, Lawson K, Ramsey R, et al. Simple Nutrition Screening Tool for Pediatric Inpatients. *JPEN J Parenter Enteral Nutr* 2016; 40:392.
44. WHO (2016) Guideline: daily iron supplementation in infants and children. In: Committee GR (ed) World Health Organization (WHO). Switzerland, Geneva
45. World Health Organization. WHO Media centre, Diarrhoeal disease, Fact sheet, Updated May 2017.
46. А.В. Бондаренко, Ю.С. Степановський, А.М. Гільфанова. Агат прінт, 2020, 304 с.
47. Белоусова О.Ю. Синдром мальабсорбції у дітей – Харків, «Факт», 2012, 300 ст.
48. Всесвітня організація охорони здоров'я, 2018. Комісія з ліквідації дитячого ожиріння. Факти та дані про дитяче ожиріння. Доступ <http://www.who.int/end-childhood-obesity/facts/ru/> от 26.02.2018
49. Всесвітня організація охорони здоров'я. Харчування дітей грудного та раннього віку, 2018. Доступ <http://www.who.int/ru/news-room/factsheets/detail/infant-and-young-child-feeding>
50. Дитяча імунологія: підручник / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, Л.В. Костюченко та ін.; за ред. проф. Л.І. Чернишової, А.П. Волохи. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 720 с.
51. Електронний ресурс Національної служби здоров'я України: www.nszu.gov.ua
52. Заболевания нервной системы у детей: В 2-х т. Т 1. / Под ред. Ж. Айкарди и др. ; пер. с англ.; общ. ред. А.А.Скоромца – М. : Издательство Панфилова; БИНОМ. Лаборатория знаний, 2013. – С.568.
53. Заболевания нервной системы у детей: В 2-х т. Т 2. / Под ред. Ж. Айкарди и др. ; пер. с англ.; общ. ред. А.А.Скоромца – М. : Издательство Панфилова; БИНОМ. Лаборатория знаний, 2013. – С. 572.
54. Зиньковский М.Ф. «Врожденные пороки сердца» Киев; Книга плюс, 2009
55. Імунопрофілактика інфекційних хвороб. 3-тє видання. Л.І.Чернишова, Ф.І.Лапій, А.П.Волоха,
56. Інфекційні хвороби у дітей: підручник / Л.І. Чернишова, А.П. Волоха, А.В. Бондаренко та ін. — 3-є видання. К.: ВСВ «Медицина». 2021. – 1072 с.
57. Муковісцидоз. Протокол МОЗ України №723, 15.07.2016
58. Наказ МОЗ № 110 від 4.02.2012 «Про затвердження форм первинної

- облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» із змінами
59. Наказ МОЗ України від 15.01.2021 № 48 "Про затвердження стандартів медичної допомоги при вірусному гепатиті В у дітей" 15.01. 2021
 60. Наказ МОЗ України від 15.01.2021 № 50 "Про затвердження стандартів медичної допомоги при вірусному гепатиті С у дітей" 15.01.2021
 61. Настанови ВООЗ щодо фармакологічного лікування стійкого болю в дітей із медичними захворюваннями / за заг. ред. Л. Андріішин, О. Брацюнь ; пер. з англ. С. Дьоми. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2014. – 168 с. Доступ за посиланням: <http://uacph.org/gallery/docs-who-order.pdf>.
 62. Настанови ВООЗ щодо фармакологічного лікування стійкого болю в дітей із медичними захворюваннями/ за Л. Андріішин, Брацюнь О.П.; пер. з англ. С. Дьоми.-К.: ТОВ «Видавничий дім» Калита - 2016 -168с.
 63. Неонатологія: національний підручник: у 2 т. / За ред. професора Шунько Є.Є. – К., 2014, - Т. 1. – 960 с., 2015, - Т. 2. – 640 с.
 64. Особливості становлення постнатальної гемодинамики у новонароджених дітей. Критичні вроджені вади серця: клінічні прояви, рання діагностика та сучасна тактика медичної допомоги. Навчальний посібник під редакцією професора Пясецької Н.М., професора Шунько Є.Є., професора Руденко Н.М., К. – 2017
 65. Оцінювання та лікування хронічного болю у дітей : метод. вказ. для студентів 5-го та 6-го курсу вищих медичних закладів освіти III–IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, лікарів сімейної практики / упоряд. М. О. Гончарь, О. О. Ріга, М. К. Уриваєва та ін. – Харків : ХНМУ, 2019. – 24 с. Доступ за посиланням: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/22754/1/Оценка и лечение хронической боли у детей.pdf>
 66. Ріга О. О., Пеньков А. Ю., Коновалова Н. М. Принципи надання паліативної допомоги дітям. Посібник для тренерів з дитячої паліативної допомоги. – Харків:2017. – 97 с. Доступ за посиланням: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/17740/1/2.pdf>